

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιοθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ'. Ὀλυμπιάδος,
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

1889

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΟΥ
ΑΥΤΟΥ ΑΡΙΘ.

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ Τῃ ΟΔῳ ΠΑΡΟΡΘΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΒ΄.

Ευθέρην ἑτήσιαι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἢ τῇ ἑλλησπονθ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευκ. Ὁδ. Παριζιανῶν 14.

Ὁ Λόγος σου 1889.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΑΡΑΦΡΩΝ

Ἡ πλατεῖα τοῦ Κολωνακίου εἶνε πολὺ ιδιόρρυθμος πλατεῖα. Κανείς ἴσως ἂν ἠρωτάτο δὲν θὰ ἤξευρε ν' ἀπαντήσῃ διατι τὸ μέρος αὐτὸ φέρει τοῦτον τὸν μεγαλοπρεπῆ τῆς πλατείας τίτλον. Φαίνεται, κατὰ τύχην περιέρχον, οὕτω θὰ τὸ ἀπεκάλεσέ τις κάποτε ἀκόπως, καὶ οὕτως ἐπεκράτησε νὰ λέγεται, κατὰ μωρὰν συνήθειαν. Μήπως τάχα θὰ ἦτο τὸ μόνον πράγμα ἐν Ἀθήναις ὑπερ νὰ καλεῖται μὲ ὄνομα ὑπερ κατ' οὐδὲν νὰ δικαιολογῆ; Πολὺ ἀπλοϊκὸς ὅμως θὰ ἦτο ἐκεῖνος βασις, καλῆ τῇ πίστει, ἐπὶ τῇ βίασει τῆς ὀνομασίας δέ' ἣς τὸ περιβάλλον συνήθως, θ' ἀπεφάσιζε νὰ μεταβῆ πρὸς περίπατον ἐν αὐτῇ. Ἀνώμαλος, ἐπικλινής, ἀκανόνιστος, βαρβαρῶδης σχεδὸν ἐνιαχοῦ τετράγωνος χώρος θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑποστῇ διάβασιν ἄλλοθεν ἢ ἀφ' ὠρισμένων σημείων, ὡς θὰ ἦτο εἰς τὸ ἔπακρον δύσκολον νὰ ὑπαχθῆ εἰς οἰκονομικὴν περιγραφήν. Διότι πῶς νὰ διαβῆς ἢ πῶς νὰ περιγράψῃς τὴν ἀπεχθοῦς, ἀγρίας σχεδὸν ὄψεως αὐτὴν ἔκτασιν, τὴν διαρκῶς πλήρη χωμάτων ἢ πετρῶν ἢ κονιορτοῦ, τὴν κατὰ τὸ ἡμισυ παριστώσαν εἶδος ὄροπέδιου καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἡμισυ εἶδος φάραγγος, τὴν εἰκονίζουσαν ἀληθῆς χάος ἀφ' οὗ οὐδέποτε ἴσως θὰ ἐξέλθῃ ἢ εἰς ἀληθῆ πλατεῖαν δημιουργία του, ἣν ὁρίζει πρὸς τὸ βᾶθος μὲν μεγάλη, ὀγκώδης, βαρεῖα, πυργοειδής, ἀκομῆς οἰκοδομῆ, πρὸς μεσημβρίαν ἀχρεῖται μάνδραι οἰκοπέδων, πρὸς ἄρκτον δέ καὶ δυσμίας σειρά χαμηλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ρυπαρῶν καφενείων, ταβερνῶν ἢ παγοπωλείων; Ἀποπειρώμενος νὰ διέλθῃς αὐτὴν νύκτα πρέπει νὰ θεωρήσῃς σεαυτὸν ὡς ὄλος ἐξαιρέτως εὐνοηθέντα ὑπὸ τῆς μοίρας καὶ ὑπ' ἀγνώστου θαυματουργοῦ θεότητος ποδηγετηθέντα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃς, ἂν κατορθώσῃς νὰ διαπεραιωθῆς ἐκτὸς τοῦ χώρου αὐτοῦ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῆς, τὴν ἀνάγκην νὰ διευθυθῆς ἀμέσως σύρων τὰ ὑπολειφθησόμενα τυχὸν ἀκόμη σῶα ἐκ τῶν τεισεσάρων

ἄρκων σου κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ χειρουργικὸν τμήμα τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου. Ἡμέραν δέ, ὅτε τὸ φῶς θὰ σοὶ ἐπέτρεπε καὶ νὰ διακρίνης κάπως καλλίτερον τὴν κατάστασιν τῆς, θ' ἀπήρχασο πεπεισμένος ἀκραδάντως ὅτι ἐνέπεσες ἐντὸς πόλεως ἢ ἄρτι ἀπαλλαγείσης ἀπὸ ἐπαναστάσεως ἢ ἐτοιμαζομένης εἰς τοιαύτην. Τῆς παραδόξου αὐτῆς ἐκτάσεως ἢ ὄψεος δὲν ἦτο ποτὲ πολὺ διαφορετικὴ ἢ νῦν. Ἄλλοτε ὅμως ἦτο τοῦλάχιστον παντοῦ ἐπίπεδος. Πάντοτε μὲν εἶχε τοὺς ὄβους τῆς καὶ τὰς ἀποκλίσεις τῆς καὶ τὸν κονιορτὸν τῆς καὶ τὰς ρυπαρίας τῆς καὶ τὰς ἄλλας αὐτῆς οἰκτρότητας. Ἄλλ' ἐν τούτοις παρίστατο ὅπως δῆποτε ἢ αὐτὴ ἀπ' ἄρκου εἰς ἄρκρον, ὁμοίμορφος προσπίπτουσα εἰς τὸ βλέμμα καὶ μὴ παρήχουσα τὴν φρικώδη τῆς σήμερον ἐντύπωσιν. Ἡδύνασο ἂν ὄχι ἄλλο νὰ διαβῆς εὐχ ἦττον αὐτὴν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, προσπαθῶν μόνον νὰ πηδᾷ ἐπιμελῶς, ἂν ἔβηκεν τὸ μῆκος τῶν σκελῶν σου, τὰ πολυπληθῆ τέλματα ἀτινικῆ ἐσχημάτιζε τὸ εἰκῆ ἐκρέον ὕδωρ κρήνης τινός, ἐστημένης ἐν τῷ μέσῳ, ἀνωθεν τῆς ὁποίας καχεκτικὸν δένδρον ἠπλωνεν ἀτροφικὸς κλάδους καὶ φύλλα ἄχροα. Ἄλλὰ, εἶνα πρῶτ', εἰς τὸν νοῦν τίς οἶδε ποίου φιλοπόλιδος ἄρχοντος τῆς πρωτεύουσας ἐπῆλθεν ἢ φρενὴν ἰδέα νὰ τακτοποιήσῃ, νὰ διευθετήσῃ, νὰ καλλωπίσῃ τὸν ἀτυχῆ αὐτὸν γῶρον. Καὶ ἐξεθεμελίωσε τὴν κρήνην, καὶ ἐξεροίωσε τὸ δένδρον, καὶ κατέσκαψε μετὰ μανίας τὰ δύο τρίτα αὐτῆς, καὶ ἤγαγεν ἀνά τὰ πλάγια τῆς δρόμους, καὶ ἔκτισε πεζοδρόμια ὡς τοίχους παρὰ τὸ χεῖλος κρημνῶν, καὶ κατέστησεν αὐτὴν χαμηλοτέραν ἀπὸ τοῦ ἐνός μέρους, ὑψηλοτέραν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, κατωφερῆ ἀπὸ τοῦτου, ἀνηφορικὴν ἀπὸ ἐκείνου, εἰδεχθῆ ἀφ' οἴου δῆποτε, καὶ τὴν ἀφήκεν ἔπειτα φορτωμένην λίθους καὶ ἄργιλον καὶ ὀσφράγματα καὶ σκόνην. Καὶ ἀπέμεινεν οὕτως ἔκτοτε, ἡμιτελής, ἀθλία, κινδυνωδестаτή, χωρὶς κανείς νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτῆς, ἀφειμένης εἰς τὴν τύχην τῆς καὶ τῶν διαβατῶν εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν, καὶ χαινεὶ ἐκεῖνη τερατώδης, καὶ κρημνίζοντάι οὗτοι καθ' ἡμέραν ἐν αὐτῇ, καὶ βλασφημοῦν, καὶ ἀναγκάζονται νὰ πλανῶνται ἐπὶ καιρὸν πολλὰς ἐξουὺς εὐρου πύθεν εἰνὲ βατῆ, καὶ ἀνθρωποὶ κα-

πέπεσαν από των πεζοδρομίων της, άτινα ως επί το πολύ θμοιάζουν μάλλον θεμέλια άρχαίων κτιρίων άνακαλυφθέντα και άχθέντα εις φώς έκεί μετ' άνακαφάς, και έσκοτώθησαν—άκούετε; — άν εινε δυνατόν να πέση ένθρωπος και να σκοτωθή από πεζοδρομίου!...

Έν τούτοις, και τοιαύτη, ή ιδιόρρυθμος πλατεία είνε ούχ ήττον λαϊκόν κέντρον άρκετά συχνάζομενον. Εις αυτήν κατέρχονται από των παρακειμένων νεοτεύκτων συνοικιών οι άγαθοί άσποι και προμηθεύονται τά χρωιάδη δια τόν οίκον, έρίζοντες μετά των πωλητών περι των τιμών ή άποστέλλονται αι ύπηρέτριαι δια να μεταφέρουν τά όφώνια χαριεντιζόμεναι μετά των ύπηρετών. Άπ' αυτής διέρχονται ως επί τόν πλείστον, τόν χειμώνα ιδίως, οι φοιτηταί άναρχώμενοι προς τά ύψη της Δεξαμενής ή εις τά περι τούς περίξ αυτής δρομίσκους δωμάτια των. Τά καφενεία της προτιμώσιν ικανή μερίς έργατών, συνταξιούχων, μικρούπαλλήλων και άλλων, εκ των τάξεων εκείνων, ως έκδιώκει προς τά άκρα της πόλεως, ζητούντας έστίας άναψυχής και διασκεδάσεως, ή εις τά κεντρικότερα τμήματα της πρωτευούσης έπιτελούμενη δσημέραι μεταβολή. Η πλατεία αυτή χρησιμεύει ως ή εξ άνάγκης διάβασις των στρατιωτών, των ύπαξιωματικών και των αξιωματικών των κατερχομένων από των στρατώνων των εις την πόλιν ή έπανερχομένων από της πόλεως εις αυτούς. Βρίθει δ' εξ αυτών ιδίως κατά τό βράδυ, σπευδόντων κατά ομάδας, ίνα προφθάσωσιν εις την έσπερινήν πρόσκλησιν. Άργότερα δέ, μετά την δικάτην, παρείαι πυκνάι εκ των περιέργων εκείνων όντων, άτινα ή έγχωρία διάλεκτος χαρακτηρίζει δια της ειδικής προσωνομίας κουτσιδάκηδων, ιδιοσχημού λέξεως άναφεισης ήμέραν τινα εις τάς άθηναϊκάς τριόδους όπως άντικαταστήση την παλαιωθείσαν και άνδρικωτέραν πως άλλως τε έννοϊαν περιέχουσαν τραμπούκος, έμφαινούσης δέ τόν θρασύδειλον άεργον, τόν άρεσκόμενον εις τάς συμπλοκάς, τόν θόρυβον και την ταραχήν αλήτην, τόν όκηνηρόν τόν όρεγόμενον κενής και άνωποτάτου πράγματι επί γενναϊότητι φήμης ήν να εκμεταλλεύεται πολλαχώς όσάκις εύκολον, τόν προσποιούμενον τόν κάλληκαράν μετά ή και άνευ άφορμής, έπιδεικνύμενον δ' έν δέοντι και με κορδακισμόν άπειλητικόν κινήματων και άμφισειν ιδιότροπον και παραστήματος άναίδειαν και φωνής έπιτήδευσιν άνοικειον, παρείαι λοιπόν τοιούτων κουτσιδάκηδων διελκύνουσιν αυτήν, και ροφάται ύπ' αυτών ήδονικώς δ άηδής ναργιλές των τριγύρω καφενειών έν συνοδεία παταγωδών συνδιαλέξεων και γρόνθων επί των τραπέζων και βλασφημιών ή ύβρειών,

και πληροϋται ο χώρος εκ βοής, και μονότονον μουζούκι συγκαλει αυτους πολλακις εν ειδει- χθει τινη ταβέρνα, ανοικτη και μέχρι της πρωιας, και ωρυγαι άσμάτων βραγχωδών και άτασθάλων άντηχούσι, και κρότοι πιστολισμών έρχονται ούχι σπανίως να συναναμιχθώσιν εις αυτάς.

Τήν έσπέραν ταύτην, προς τό βορειοδυτικόν κυρίως μέρος έν φ' τά πλείστα των καταστημάτων της, ή κίνησις είνε μάλλον έπιτεταμένη του συνήθους. Ρητινωδεις δάδες καιουν πρό των άνοικτών κρεπωλείων, από των χαλακάδων των όποιων αιμοστάζουν κρεμασμένα τά κομμάτια των βοείων ή άρνείων κρεάτων. Τά μικρά όπωροπωλεία έχουν άναρτήση τούς αίωρουμένους φανούς των, και τά καθίσματα των καφενειών είνε άρκετά γαρνιρισμένα. Εύμβος πυκνών δμυλιών άκούεται άδιαλείπτως, έπικλήσεις διαμειθονται από του ένός μαγαζιέου εις τό άλλο μεγαλοφώνως, χαιρετισμοί ανταλλάσσονται, ήχοι παντοιοι αναδιδονται, γέλωτες έκσπώσι συνεχώς. Δύο ύπηρέτριαι περιέρχονται από θυρας εις θυραν προμηθεύόμεναι τάς έσπερινάς άγοράς. Οι διαβάται πολυάριθμοι περνούν και κάρρον σύρει βαρέως επί του δρόμου τά τριζοβολούντα μέλη του. Εμπροσθεν ένός εκ των τραπεζίων, των καθημένων τις δημηγορεί προς τρεις συντρόφους του, δι' άπλήτων χειρονομιών και βραχάϊων έρωτηματικών περιόδων, περι τιμής, ζωής και αυτοκτονίας. Υπηρέτης παρακειμένου παντοπωλείου δικλόνων έντός πρασίνο κληματοφυλλου δύο σαρδέλλας αφαιρείται άκρωόμενος αυτόν και ίσσταται παρατηρών προς τό μέρος του, με τάς σαρδέλλας άνά χείρας και τό στόμα ήμισάνοικτον, ένφ' μανάθης άμέριμος παραπλεύρωσ βάλλει άπαύστους κραυγάς, εξαγγέλλων τό έμπόρευμά του. Ιδίως όμως εις την συνήθη κίνησιν, εξαίρετικώς εις την ζωηρότητά της συντελούν, έχει προστεθή περιεργόν τι ύποκειμενον, εις των γνωστοτέρων πλανοδίων τύπων των Άθηνών, διάσημος κατά τά μέρη προπάντων ταύτα προσωπικότης, εκ του είδους εκείνου των έξοχοτήτων της υδού, ών περιφανέστατοι άντιπρόσωποι υπήρξαν οι άείμνηστοι Καραβιδας και Μπουρδούσης. Γρακενδύτης, δέν φορεί παρά λενόν πανταλόνι και βρωμερόν ύποκάμισον, άνωθεν δ' αυτού κυμακίζοντα επί του λιποσάρκου κορμίου του διατρήτον, μέγαν στρατιωτικόν μανδύαν. Είνε άνωπόδητος σχεδόν, διότι τά καταφαγωμένα του σανδάλια άφίνουν τό ήμισυ του ποδός αυτού συρόμενον εκτός. Προς τό αύτι του τό δεξιόν, μόλις κρατούμενον από της κορυφής του καταπίπτει πηλικιον έπίσης στρατιωτικόν, ούτινος έλλείπει από της προματωπίδος, έζηλωμένος, τό στέμμα, εις ού την θέσιν όπ' ή χάσκει. Παραδόξως, μ' όλην την οικτράν του

κατάστασιν, είνε έν τούτοις ζυρισμένος έντελώς, άπαράλλακτος όπως οι νεοσύλλεκτοι, ως δια να συμπληρώση νομίσεις την στρατιωτικην αυτού άμφισειν. Λεπτός μόνον μύσταξ έπανθει επί του ένω χείλους του. Βυθισμένοι έντός των καγγών των οι άμαυροί του όφθαλμοί, φαίνονται ως να κλυώνονται εις έντρομον όνειροπόλησιν ή ως να καλύπτονται ύπό της άχλϋος ήν έπιρρίπτει πολλακις πρό της θράσεως αιφνιδια φρίκη. Έπί της ωχρολευκου αυτού μορφής άποτυπούται συμπαθεστάτης ήλιθιότητος διαρκής έκφρασις και περί τό στόμα του αύγάζει άδικάπως έπιμόνω, άόριστον και ως άκούσιον μειδιάμα, άποκρυσταλλωθέν ύποθέτεις άπροσδοκήτως επί αυτού. Με τό λινόν του πανταλόνι και τά έσχισμένα ύποδημάτα, θά ήδύνασο να εκλάβης αυτόν ήλιθώς ως νεοσύλλεκτον. Ούτως όμως ή άλλως, έν γίνει ή όλη αυτού παραστάσις, άλλοκότως, άστειάς τινός μάλλον ήλιθιότητος έντύπωσιν προξενεί, ποσώς δυσάριστον.

Άλλ' έν τη πλατεία, ή παρουσία αυτού φαίνεται έξεγείρουσα πλήρη άγαλλίασιν. Από του ένός άκρου εις τό άλλο ή εμφάνισις του προκαλει την θυμηδιαν. Όλοι τόν γνωρίζουν προφανώς και τφ άπειθύνουν προσκλήσεις, έρωτήσεις, σκώμματα ή όνειδισμούς. Πολλοί των παρερχομένων χαιρετίζουσιν αυτόν οικείως και εύθύμως. Οι ύπηρέται των μαγαζιέων παρίσταται κατενθουσιασμένοι διότι τόν βλέπουσ, περισσότερο ένασχολούμενοι με αυτόν παρά με την εργασίαν των, και αυτός δ' ο μανάθης διέκοψε τάς κραυγάς του ίνα τφ έπρη τι. Άγεται κανείς να νομίση ότι ο βρακένδυτος αυτός είνε ή ψυχή της πλατείας και τούτον άνέμενεν ίνα πράγματι ζωογονηθή ή βραδυνή της κίνησις. Άκόμη ως και ο δημηγορών περι αυτοκτονίας δέν άπηξίωσε να στρέψη, όχι δυσθύμως, την κεφαλήν και μειδιών άπέβλεψε προς αυτόν.

—Γιάννη, τφ φωνάζουν πανταχόθεν, έλα δ'ω, Γιάννη!

Και ο Γιάννης, τρικλιζών επί των ποδών αυτού ως μεθυσμένος, με τό πηλικιον κινδυνεύον άνά πάσαν στιγμήν να πέση από της κεφαλής του, συρων τά τρυπημένα του παπούτσια, πορεύεται προς έκαστον εξ αυτών, δεξιά, άριστερά, από του ένός μαγαζιέου εις τό άλλο, εισέρχεται εις αυτά, κάθηται παρά τά τραπέζια, έγείρεται, έπιστρέφει επί των βημάτων του, δμυλιών πάντοτε, άλλοτε μέν ως άπαντών προς τούς λαλούντας αυτόφ, άλλοτε δ' ως άπειθυνόμενος προς έαυτόν.

—Τί με θέλεις μωρέ!, λέγει άδιαφορών ως επί τό πλείστον να έρση σαφέστερον προς ποιόν άποτεινεται, μάλλον δέ ως προς ίδανικόν τι πρόσωπον φαινόμενος ότι διαλέγεται ή γενικώς προς

του κοινοϋ την όλομέλειαν. Τί έχεις να κάμης μ', έμένα;... Γυρεύεις τίποτα;... Έγώ... είμαι στρατιωτικός!... Άνήκεις τό στρατό!... Τ' άκούς;... Τί θέλεις από μένα, αί;... Και άν μέν ο τυχόν κατ' έκείνην την στιγμήν έμπρός του άκούη προσεκτικώς και φαίνεται ως πειθόμενος, ο Γιάννης εύχαριστείται αν όμως τούναντίον τόν κυττάζη γελών ή τόν ειρωνεύεται, εξαπτεται.

—Τί με κυττάζεις μωρέ;! έπαναλαμβάνει μετ' όργης καμικής. Να με γνωρίσης;... Τί νομίζεις πως είμαι;... Σάν τά μούτρα σου;... Τί γελάς μωρέ!... Έγώ μωρέ έπολέμησα!... Στή Μελόυνα, 'ςτό Γκριτζάβαλι, 'ςτό Ζάσκο, που άλλου θέλεις;... Με τόν Πετροπουλάκη μωρέ!... Τ' άκούς;... —Άμ' δέν πολέμησες!... τφ άπαντούν. Ποϋ πολέμησες!... —Έγώ δέν πολέμησα! ύπολαμβάνει έκείνος πάλιν μετ' έντάσεως θυμού. Έγώ δέν πολέμησα!... Νύχτα έφύγαμε άπ' τη Λάρισα!... Μιά και δυό 'ςτή Μελόυνα!... Τό ξέρεις μωρέ τό Γκριτζάβαλι έσύ;... Τί με κυττάζεις;... Έγώ είμαι!... Δέν πολέμησα, αί;... Τώρα θά ιδής!...

Υβρίζει δέ, και παθαίνεται, και ερεθίζεται, και λοιδορεί, χωρίς όμως έν τούτοις να βωμολοχη. Άλλ' αί ύβρεις και αί λοιδορίας του φαίνονται ότι έχουν την ιδιότητα να έπαυζάνουν την εύθυμίαν. Οι δμυληταί του αισθάνονται πιθανώς ιδιαιτέραν ήδονήν προκαλούντες αυτόν εις συνδιάλεξιν, εις διήγησιν, και μάλιστα εις εξαψιν. Εκείνος δέ παρέχει έαυτόν άσυνειδήτως, καταλληλότερον όργανον της φαιδρότητος αυτών.

—Και ποτε πήγες 'ςτόν πόλεμο, Γιάννη; τόν έρωτῶ τις.

—Δέν έχω να σου δώσω λόγο! βρυχάται αυτός. Τί σε μέλει έσένα μωρέ!... Όταν έγυεινε πήγα!... Τί νομίζεις;... Με τόν Πετροπουλάκη μωρέ!... Και ήμωνα μπροστά μπροστά!... Δεύτερος ούλαμός πρώτη ένωμοτία τρίτος λόχος τρίτον τάγμα. όγδοον σύνταγμα!... Μπά και θάρρεψες πως έέω ψέμματα;... Δέν έέω ψέμματα!...

Καταφανώς, είνε ή τακτική της πλατείας διασκεδάσις. Πρόχειρος ήθοποιός, έν παρέσχεν αυτοίς ή φύσις, εύρον δέ ως εξαγεται χρησιμώτατον όπως διέρχωνται τάς ώρας της άνίας των, προς ψυχαγωγίαν, οι κατά τά μέρη εκείνα διατρέθοντες, έλλείψει άλλου θεάματος. Και ή παραμικρότερα λέξις του έγείρει κύματα κτηνώδους εύπροσύνης παρά τφ όχλω, τφ άνακινουμένω έντός των περίξ καταστημάτων ή διαβαίνοντι. Πάν κίνημά του, πάν σχήμα του,

καί μία τέρψις δια τους γύρω κύκλους εν οίς συμφύεται. Περιέργως δέ, ὄλαι του αὐτῆς δμιλίαι εἶνε κατὰ πάντα εὐάριστοι πρὸς τὴν ἀμφίεσιν αὐτοῦ, ἐν πλήρει ἀναλογία πρὸς τὸ ἀνευ στέμματος ἐξηλωμένον του πηλίκιον καὶ τὸν μέγαν του μαυδύαν τὸν διάτρητον. Πᾶσαι σχεδὸν εἰς στρατιωτικὰ ἀνάγονται καὶ τὸν στρατὸν ἔχουν ὡς θέμα των. Ἀλλὰ τοῦτο ἐλάχιστα φαίνεται ἐκπλήττον τοὺς ἑμιλητάς του. Ὁ Γιάννης εἶνε ἀδελφὸς τρελλός, ἀστεῖος ἀνόητος, εἰς ἐκ τῶν γελοίων ἐκείνων δυστυχῶν, — διότι καὶ ἡ δυστυχία αὐτῆ, ὡς σκληρὰ Πιρμαμένη, εἶνε συχνάκις γελοία, — οὗς ἀγνωστος καὶ περὶ τοῦ μοῦρα ἐκλέγει τυφλῶς συνήθως ὡς θύματα ἀδῆλου, ἀλλοκότου καὶ ἀνεξιχνίαστου ἰδιοτροπίας. Ἀλλ' ὁ Γιάννης ἔχει ἱστορίαν, γνωστοτάτην παρὰ τῶ ὄχλῳ τῆς πρωτεύουσας, ἐφ' ᾧ οὔτε ἡ ἀμφίεσις αὐτοῦ οὔτε οἱ λόγοι του ἐκπλήττουν, μὴ στερούμενοι κ' ἐνδιαφέροντος. Ἡ τρέλλα αὐτοῦ θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς στρατιωτικὴ μαρία. Πρωτότυπον βεβαίως εἶδος τρέλλας, ὅπερ ἰδοῦ πῶς τῷ ἐπῆλθεν. Ἦτο ἐπίστρατος, ἐκ τῶν ἐν ἀλογίστῳ καὶ περὶ τῶν σπουδῆ συνεγερόντων ἐκείνων ἀγυμνάσεων καὶ ἀκαταρτίστων κατὰ τὰς πρὸ τριετίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιπλοκάς, ὅπως ἀποτελέσῃ τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν ὅστις ἐπ' εὐκαιρίᾳ αὐτῶν ἐμελλε νὰ εἰσελάσῃ εἰς τὴν χερσονήσον του Αἴμου, διεκδικῶν τὰ καταπατούμενα δικαιώματα τῆς φυλῆς, ἀν' ἡ ἐπάρατος ἀποκλεισμός δὲν τοῦ ἐδέσμευε τὰς χεῖρας. Τίς οἶδεν ἀπὸ ποίου ἡσυχίου χωρίου τὴν γαλήνην εἶχεν ἀποτρεπθῆ βιαίως ὁ πτωχὸς καὶ μὲ τ' ἀγροτικά του τὰ φορέματα, ξυρισθεὶς μόνον ἴσως καὶ μ' ἐν πηλίκιον ὅπερ τοῦ ἐκάθισαν καὶ κανίνα μαυδύαν ἐπὶ τῶν ὤμων, ἐστάλη μετὰ τῶν ἄλλων, ἀφοῦ διεῖλε θριαμβευτικῶς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν, εἰς Θεσσαλίαν. Ἐκεῖ ἔμεινε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπιστρατείας καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, κυλιόμενος σὰρξ ἀδρανῆς εἰς στρατώνας καὶ εἰς γυμνάσια, πορείας καὶ καπηλεία, φυλακὰς καὶ θεραπευτήρια, ἀνήκων μὲν εἰς τὸ ὄργιον σύνταγμα, ἀλλ' ἀπεσπασμένος εἰς τὴν Λάρισα. Ἀφῆνης, ἐπισυμβαίνουσι αἱ ἀπροσδόκητοι συγκρούσεις παρὰ τὰ σύνορα καὶ διαμιᾶς ἀποστέλλεται μετ' ἄλλων εἰς τὸ σῶμά του. Αἱ ἐπικουραὶ ἀναχωροῦσι διὰ νυκτὸς καὶ φθάνουν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον, ἐκεῖ δὲ διατάσσεται νὰ μεταβῆ μετὰ τοῦ λόχου του ἐπὶ τοῦ πεδίου. Ἀλλὰ, μόλις προσῆγγισεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν συγκρούσεων, μόλις ἐτοποθετήθη ἐπὶ τῆς γραμμῆς, καθ' ἣν βαγδαῖον ἐλύσσα ἤδη προπολλοῦ τὸ πῦρ, καὶ εἶδε τῶν πυροβόλων τὰς ἀστραπάς, καὶ τοῦ ποδοβολητοῦ τῶν ἵππων ἐνωτίσθη, καὶ τῶν κανονίων τὸν βρόντον ἤκουσε, ποῖος ἤξυρει πῶς τάχα παρέστη εἰς τὸ ἀπλοῦν πνεύ-

μά του ἡ ἀήθης τοῦ πολέμου καὶ ἀγρία ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς εἰκῶν, καὶ ὑπὸ τοιούτου, ὡς πρὸ κεφαλῆς Μεθούσης ἦν ν' ἀντίκρουσεν ἐξαίφνης, ἀνικητοῦ καὶ ἐξάλλου δέους κατελήφθη ὁ ταλαίπηρος, ὡστ' ἔρριψε καὶ ὄπλον καὶ μαυδύαν παρεούθς κ' ἐτρέπη, διὰ τῶν ὀρέων, τῶν ἀγγῶν, δρομαῖος, ἀνά κράτος, εἰς φυγὴν. Ἐκτοτε δέ, ἠριστικῶς, ἠριστικῶς τὰ ἔχασε κ' ἐπὶ τοῦ σκοτισθέντος πνεύματος αὐτοῦ ἐπὶ ζωῆς ἀπέμεινε ἡ σκίπη ἦν μίαν φορὰν ἐπέριψεν ὁ φόβος. Ἀλλὰ, κατ' ἀνεξήγητον κλινηρόμησιν τῶν διαταραχθεῖσων αὐτοῦ φρενῶν, ἀντὶ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης τὴν ἀπαισίαν αἰσθησιν ν' ἀποκομίσῃ ἰσοθίαν καὶ φρίκην νὰ τῷ προξενῆ καὶ μόνον τοῦ στρατοῦ τὸ ὄνομα, ὡς νὰ ἐντρέπεται ἀπεναντίας ἴσως ἑαυτὸν καὶ τὴν αἰσχρὰν του πράξιν νῦν, ἐκ τῶν ὑστέρων, διαψεύδων, αἰετοτε πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ στρατοῦ νὰ ἀναστρέφεται ἀρέσκειται, καὶ περὶ στρατιωτικῶν νὰ ἑμιλῆ, κ' ἐπιζητεῖ νὰ περιβάλλεται φορέματα τοιαῦτα ἄτινα καὶ κατορθῶναι νὰ δανείζεται ἐξ ἐλεημοσύνης παρὰ στρατιωτῶν, καὶ ἐπιμόνως κομπορημονεῖ ὅτι εἰς τὸν στρατὸν ἀνήκει καὶ αὐτός καὶ ἐπολέμησε κατὰ τὰς συμπλοκάς, ἀδιακόπως περὶ ἐκείνων διατρίβων καὶ ὡς προσπαθῶν νὰ πείσῃ τοὺς τε ἄλλους καὶ ὁ ἴδιος πεισθῆ ὅτι τῇ ἀληθείᾳ, καὶ, τῶνόντι ἔλαβε μέρος εἰς αὐτάς. Σχεδὸν κάθε βράδυ, ἕως πρὸ τινος καιροῦ, θὰ ἠδύνασθε νὰ τὸν συναντήσῃ ἐπὶ μῆνας, τακτικά, παντοῦ ὅπου συνάζονται οἱ σπαθοφόροι, περὶ τὰ ὕψη τῆς Δεξιαμένης, εἰς τὴν πλατείαν αὐτήν, παρὰ τὰ παραπήγματα, ὅμοιον πάντοτε, μὲ τὰς αὐτὰς κινήσεις καὶ τὰς αὐτὰς ἑμιλίαις καὶ τὰ αὐτὰ ἐνδύματα. Καὶ θὰ τὸν ἤκουατ' ἀγορεύοντα, ἐπὶ ὧρας τῆς νυκτὸς μακράς, καὶ διηγούμενον τὰ φανταστικά του κατορθώματα, καὶ ἐκτυλίσσοντα τὸς ὑποθετικούς τίτλους ἐφ' ὧν στηρίζει τὰς πρὸς τὸν στρατὸν σχέσεις του, καὶ ὠρυόμενον πενθίμως ἐν τῇ σιγῇ περὶ ἀγῶνων καὶ μαχῶν...

(Ἐπεται τὸ τέλος) ΜΙΚΗΛΑ ΜΗΤΣΑΚΗ

ΙΣΠΑΝΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Παλλοὶ λογαριασμοί, καινούρια μαλλιάματα. Ποῦ πάς, πόνε; Ἐκεῖ ποῦ συνείθισα. Μεγὰλα πηδήματα, μεγὰλα γκρεμίσματα. Τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ λόγο, καὶ τὸ βῆδι ἀπὸ τὰ κέρατα (πιάνου). Ἀναπαυμένα νιάτα, βασιανισμένα γεράματα. Ἡ ἀγάπη, ὁ πόνος καὶ τὰ πλοῦτη δὲν κριθόνται. Γληγορώτερα πιάνεται ὁ ψεύτης παρὰ ὁ κουτσός. Τάρματα καὶ τὰ χρήματα θέλουσι πιδέξια χεῖρα. Φίλος πολλῶν, κανενὸς φίλος. Τὴν τιμὴ μου ἔχασα τὴν ἡμέρα ποῦ εἶπα κακοὺς λόγους καὶ ἄκουσα χειρότερος.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΙΔΡΥΣΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

I

Ἀς στραφῶμεν ἡμῖσι σχεδὸν αἰῶνος πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σωτήριον ἔτος 1842. Ὁ Στενήμεχος, ἡ γνωστὴ τῆς Θράκης ἐλληνοκωτῆ πόλις, θὰ εἶχε τότε περὶ τὰς 6—7 χιλ. κατοίκων, πάντων Ἑλλήνων πλην πεντηκοντάδος μωαμεθανικῶν οἰκογενειῶν, αἵτινες ἦσαν συνφιμισμένοι εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἐσχατιὰν τῆς πόλεως τὴν ἔχουσαν ἀφθονίαν ὕδατων· διότι οἱ Τοῦρκοι προτιμῶσι πάντοτε χωρία κατάρρυτα πρὸς κατοικίαν. Βεβαίως δὲ καὶ ἀρχαιότερον καὶ τότε δὲν ἦτο δύσκολον εἰς αὐτοὺς νὰ πραγματοποιήσῃ τοιαύτας μικρὰς προτιμήσεις δι' οἴου δῆποτε τρόπον. Εἰς τοὺς Ἕλληνας δούλους γενομένους δὲν ἐπετρέπετο οὐδὲ εἰς τῆς φύσεως τὰς καλλονὰς καὶ τὰς ἀπολαύσεις νὰ ἐντροπῶσιν· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲ ὀρεξίς πρὸς τοιαύτην πολυτέλειαν ἔμεινε εἰς τοὺς ἐτησίως ἐξαγοραζομένους διὰ φόρου τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ φέρωσι τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων. Καὶ εἰς τοὺς φοβεροὺς ὅμως κατακτητάς ἢ τοικίτη πρὸς εὐμάρειαν στροφή καὶ κλίσις δὲν ἦτο ἐκ τῶν αἰσιωτάτων σημείων περὶ τῆς μελλούσης τύχης αὐτῶν. Ὅπου συνυπάρχουσι δούλοι καὶ δεσπότης, ἐκεῖ δὲν δύναται νὰ συνυπάρχωσιν οἰαδήποτε τρυφερὰ αἰσθητάματα. Ὁ δούλος ὁ καλλιεργῶν ἔνθη καὶ τερπόμενος εἰς αὐτὰ δηλοῖ ὅτι ἀπέβαλεν ἢ ἀπεφάνισεν ν' ἀποβάλλῃ ἐκ τῆς ψυχῆς του τὸ ἔμφυτον τῆς ἐλευθερίας αἰσθημα. Καὶ ὁ δεσπότης ὁ μεθυσκόμενος εἰς τὴν εὐωδίαν τῶν ἀνθῶν ὁ δεικνύων ἀδυναμίαν τινὰ πρὸς οἶκον δῆποτε τρυφερότητα καὶ εὐαισθησίαν καταφωράται ὅτι κλονίζεται καὶ ἀρχίζει ἀσυνειδήτως ἴσως ἐν τῷ μυχῷ τῆς καρδίας του νὰ καταρᾶται τὴν τύχην, ἣτις ἀνέδειξεν αὐτὸν νικητὴν, δεσπότην, φονέα, κακοῦργον, κατακτητὴν. Ἡ ἀπόλαυσις τῆς φύσεως, ἡ ἀπόλαυσις τοῦ καλοῦ ἐν γένει ἀνήκει εἰς μόνους τοὺς ἐλευθέρους. Ἐκ τῶν ὑποδούλων τῆς Τουρκίας οἱ Ἀρμένιοι ἔχουσι τοὺς καλλιτέρους κήπους. Ὁ δὲ λύκος ὁ σπαράσσων τὰς σάρκας καὶ βοφῶν τὸ αἷμα τῶν προβάτων δὲν καλλιεργεῖ λειμῶνας εὐανθεῖς. Ὁ Στενήμεχος, τὸ πλεῖστον ἐπὶ πετρώδους ἐδάφους κείμενος, εἶναι τραχύς, ὡς εἶναι τραχεῖς οἱ κάτοικοι αὐτοῦ. Περὶ τῆς ἀρχαιότερας ἱστορίας τοῦ Στενημέχου ἐλλείπουσιν εἰδήσεις· διότι πυρποληθείσης τῆς πόλεως ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῷ 1795 ὑπὸ ληστανταρτικῆς συμμορίας ἀρχηγῶν ἐχοῦσης

Σινάπην τινὰ Τουρκαλθωνὸν ἢ Πόμακον, κατεστράφη πᾶν, τυχόν, προῦπάρχον γραπτὸν μνημεῖον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ Στενημαχίται ἐκπαλαί ἦσαν ἀρητίφλοι καὶ ἀνήκον εἰς τὴν μερίδα ἐκείνην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἣτις διὰ παντός ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν—τοῦ ἔθνους... Ὁ Στενημαχος μέχρι τοῦ 1842 σχολεῖον κοινὸν ἢ δημοτικὸν δὲν εἶχε. Γραμματοδιδάσκαλοι ἐδίδασκον ἐπὶ εὐτελεῖσι διδάκτροις τὰ τότε συνήθη γράμματα, δηλ. ἀνάγνωσιν, γραφήν καὶ πράξεις τινὰς τῆς ἀριθμητικῆς. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἱερεῖς· ἀλλὰ τὸ περιεργον εἶναι ὅτι καὶ γυναῖκες, συνήθως χῆραι, εἶχον ἰδιωτικά σχολεῖα· ἦσαν δὲ ταῦτα διττά, ἥτοι ἐν ἄλλοις μὲν μόνον κοράσια φοιτῶντα ἐδίδασκοντο κέντημα, ἐν ἄλλοις δὲ ἄρρενα καὶ θήλεα ἐφοίτων διδασκόμενα τὰ μὲν ἄρρενα ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, τὰ δὲ θήλεα ἀνάγνωσιν καὶ κέντημα. Οἱ ἄρρενες μαθηταὶ ἐλέγοντο δασκασούδια, μόνον δὲ τὰ κοράσια μαθήτραι. Εὐάριθμοι τινες νέοι τῶν εὐπορωτέρων οἰκογενειῶν μετέβαινον εἰς Φιλιππούπολιν ἀπέχουσαν δύο περίπου ὧρας τοῦ Στενημέχου καὶ ἤκουον μαθήματα ἀνώτερα ἐν τῷ ἐκεῖ Ἑλ. σχολεῖῳ, ὅπερ ἐκπαλαί ὑψίστατο. Ἦσον νεκρὰ ἦτο ἡ πνευματικὴ ζωὴ πόλεως ἑλληνικῆς ἐχοῦσης, ὡς εἶπομεν, περὶ τὰς 7 χιλ. ψυχῶν μέχρι τοῦ 1840! Ἐφημερίς ἢ περιοδικὸν ἦτο ἔγνωστον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον ἐκείνον. Τὰ μόνον δὲ βιβλία, τὰ ὅποια εὕρισκέ τις παρὰ σπανιωτάταις τισὶν οἰκογενεαῖς, ἦσαν ὁ Δαμασκηνός, ἡ Ἀμαρτωλῶν σωτηρία, ὁ Χρονογράφος, ἡ φυλλάδα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Μπερτόλδου. Καὶ ὅμως ἐν Φιλιππουπόλει, εἰς ἀπόστασιν διωρον, εἶχε τὴν ἑδρὰν τοῦ Μητροπολίτης πανίσχυρος τότε, δεσπότης ἀληθῆς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων τοῦ λογικοῦ ποιμνίου του, δεσπότης, οὐ οἱ λόγοι ἐθεωροῦντο χρησμοί, καὶ ἤρκει νὰ συμβουλεύσῃ μόνον, διὰ νὰ ἰδρυθῶσι πανταχοῦ σχολεῖα. Δυστυχῶς ὅμως Μητροπολίται καὶ Τοορμπαζήδες (ὡς ἐλέγοντο οἱ πρόκριτοι, οἱ δημογέροντες) τοῦ κέντρου περὶ παντὸς ἄλλου ἐσκέπτοντο ἢ περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὅτε πολλὰ καὶ καταδιωχθέντων τῶν Ἑλλήνων προσεστώτων, κατῶρθασαν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ κοινὰ καὶ νὰ λάβωσι μεγάλην ἰσχύον παρὰ τῇ διοικήσει καὶ τῇ μητροπόλει ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη Βουλγαροὶ Μπερλεζήδες, ἄνθρωποι, ὡς εἶδος, ἀμαθέστατοι καὶ πάσης μορφώσεως ἄμοιροι, εἰ καὶ ἐφιλοτιμούντο, συμμορφούμενοι πρὸς τὴν πόλιν, νὰ ἐλληνίζωσιν, ὅσον ἦτο αὐτοῖς δυνατόν. Ἐλείπε δ' ἐκ τοῦ κέντρου τούτου πᾶν πνεῦμα προόδου· διότι ἐκ τοῦ ἄλλου κέντρου, ἐκ τῆς

καρδίας η, αν θέλητε, εκ τής κεφαλής του Έθνους, τής Κωνσταντινουπόλεως, δηλον ότι εκ των Πατριαρχείων και τής περι αυτά ταπεινής και περι ταπεινά τυρβαζομένης σπείρας, ουδεμία πνοή ζωής εξεπέμπετο, όχι πνοή καθικνουμένη μέχρι των ενδοτάτων τής Θράκης η τής Μακεδονίας, άλλ' ουδ' εις τας συνοικίας αυτής τής Πόλεως!

Είναι θαύμα αληθώς πως το Έθνος ημών δεν εξηφανίσθη, πως δεν έπαυσε να υπάρχει, εντοι αυτή παντελεί εγκαταλείψει επί μακρότατον χρόνον διατελέσαν!

Οι Ιταλοί κομπαστικώτερον είπον το περιφημον Italia fara da se, όποτε τά πλείστα και δυσχερότατα έγινοντο υπέρ αυτών υπ' άλλων. Εις τον Έλληνικόν λαόν δικαίως άρμόζει να είπη ότι αυτός a fatto da se διότι πών ό,τι έπραξεν ο έλληνικός λαός υπέρ τής αναγεννήσεώς του το όφείλει εις εαυτόν και μόνον, εις το άπρόσωπον εγώ του.

II.

Ήτο η Κυριακή τής Όρθοδοξίας (τῷ 1842). Κατά την ήμέραν ταύτην συνηθίζετο να γίνεται μορακλησία. Μετά το πέρας τής ιερουργίας όλον το πλήθος εξήλθε του ναού τής Αγίας Μαρίνης άλλ' αντί να διευθυνθή έκαστος οικιακά, συνεσωρεύθησαν όλοι, άνδρες, γυναίκες, παιδιά εις εύρύ οικόπεδον ανατολικώς τής εκκλησίας κείμενον. Όλιγοι τροχαιοι λίθων ήσαν τῆδε κάκεισε, ο δε λοιπός χώρος εκάλυπτετο υπό ακανθών και άγριων φυτών. Δύο τρεις οικιαί πρό όλίγων έτών πυρποληθείσαι κατέλιπον τον χώρον τούτον κενόν και έρημον, η δε κοινοτής ηγόρασαν αυτόν.

Το πλήθος έτοποθετήθη ως ηδύνατο εις δι των προκρίτων, γέρων σεβαστός με φυσιογνωμίαν σοβαράν, μετρίου άναστήματος, εύρωστος, άπεσπάσθη από του πλήθους, άνέβη εις ένα τροχαιον και με φωνή σταθεράν είπε τά εξής εις το γλωσσικόν ιδίωμα τής πόλεως. «Ακούστε να σας πώ! Όποιος δε ξέρ' γραμματα είναι τυφλός και κουφός' δε καταλαβαίνει ούτι κείνα άπ' ακούει, ούτι κείνα άπ' κυττάζει. Μεις πλια θα περάσουμε τή ζουή μας καθώς βρεθήκαμε άμμά είναι άμαρτία ν' αφήσουμε και τά παιδιά μας εστην ίδια τή τύφλα. Πρέπ' να κάμουμε σκολειό, για να μαθαίνουν τά παιδιά μας γραμματα και να μάς συχωροούν κανέναν καιρό. Όλ' μας θα δουλέψουμε και το σκολειό θα γείν'. Αυτά ξέρω εγώ να σας πώ.»

— «Καλά λές, καλά! όλ' θα δουλέψουμε, θα δώσουμε και το μέροςέ μας πάσα ένας κατά τή δύναμή του.» Απεκρίθη άλλος γέρων εκ τής τάξεως του λαού αυτός.

— «Από ταχιά το λοιπόν θ' άρχινίσουμε

να φέρνουμε πέτρες, άμμο, χώμα, και να καίμε άσβέστη» η πρόσθεσεν ο πρώτος άγορητής.

Έπειτα ήρχισαν άμιλία κατά ομάδας, και εν αύταις έτέθησαν εν βραχυλογία και άνευ διατυπώσεων αι βάσεις τής εργασίας. Μετά ταύτα το πλήθος διελύθη εις όλων δι τά πρόσωπα έξωγραφείτο χαρά και εύχαρίστησις.

Καθ' όλην την ήμέραν περι ούδανός άλλου έγίνετο λόγος ειμή περι του σχολείου. Αύθόρμητοι δε προσήρχοντο οι πολίται προσφέροντες τον έρανόν των εις την έπιτροπήν. Χήρα τις, καθώς έφθασεν εις την οικίαν της εκ τής συνελεύσεως, ήνοιξε το κιβώτιόν της, έλαθεν εξ αυτού ζώνην χρυσήν, έτύλιξεν αυτήν εις το μαντίλι της και διευθυνθείσα εις του έφημερίου την οικίαν παρεκάλεσε να δεχθῆ την ζώνην, να φροντίση να πωλήση αυτήν και το τίμημα να παραδώση άνωνύμως εις την επί τής οικοδομής έπιτροπήν.

Από δε τής επισύσης ήμέρας άμέσως ήρχισεν η προσωπική εργασία' πλείστοι με τους ήμιόνους έφερον λίθους, άλλοι άμμον και χώμα' τινές δε ήνοιξαν καμίνια εις τους πρόποδας του προς δυσμάς βουνού του Αγ. Δημητρίου δι' άσβεστον. Αφού δε ο αυτόσχέδιος αρχιτέκτων έθεσε τά σημεία των θεμελιών, ήρχοντο κατά σειράν νέοι εύρωστοι και με τας βαρείας σκαπάνας έσκαπτον, ενώ άλλοι εξέφερον τά χώματα. Εύποροι δε οικογένειαι έπεμπον περι την μεσημβριαν και το δειλιόν άρτον και φαγητόν και οίνον εις τους έθελοντάς εργάτας. Άλλοι δε άνεχώρησαν εις τά πλησίον δάση και εκοπτον την έλαφράν ξυλείαν, δοκούς τής στέγης, πέταυρα, σανίδας. Απαντες ήμιλλώντο κάτι να κάμνωσι διά το σχολείον των. Καθ' εκάστην, το πρωί, την μεσημβριαν και μάλιστα περι την δειλην πλήθος κόσμου μετέβαινον επίτηδες, διά να βλέπωσι τι γίνεται, και έλάμβανον την σειράν των διά την προσωπικήν των εργασίαν. Τόν κοινόν σεβασμόν εκίνει γέρων ιερέυς, όστις καθ' εκάστην μετά τον έσπερινόν μετέβαινει εις τον τόπον τής εργασίας, άνεσήκωνε τά κράσπεδα του ποδήρους ένδύματός του και ειργάζετο επί μίαν η δύο ώρας μετά των λοιπών πολιτών, ένθαρρύνων και προτρέπων αυτούς διά του παραδείγματός του.

Έντός όλίγων ήμερών αι προπαρασκευαστικαι εργασίαι έπερατώθησαν άνευ ουδεμιάς σχεδόν δαπάνης.

Διά να μή πολυλογώ, έντός ενός έτους το κτίριον συνετελέσθη. Το σχεδιόν του δεν ήτο βεβαίως πρότυπον δημότικου σχολείου' ήτο όμως το λαμπρότερον οικοδόμημα τής πόλεως ουδεμία οικία είχε την μεγαλοπρέπειαν αυτού. Οι εύαγγελικοί εκείνοι άνθρωποι έσκήθησαν δι το κτίριον το όποιον όλη η πόλις άνεγείρει, και το όποιον μέλλει να φιλοξενῆ τά ίδια αυτών τέ-

κνα, πρέπει να είναι το έξοχώτερον κτίριον τής πατρίδος των.

Είχεν εύρειαν αύλην και περι αυτήν στοάν επί ξυλίνων στύλων στηριζομένην. Εις το βάθος 2—3 δωμάτια διά τον διδάσκαλον και μαγειρείον, άνω δε εύρυτάτην αίθουσαν έστρωμένην μεσημβριανατολικώς και 2—3 έτι δωμάτια, ών το εν έμελλε να χρησιμεύση ως βιβλιοθήκη. Η δε αύλαία θύρα ήτο μεγαλοπρεπείστατη, ούτως ώστε οι χωρικοί διαβαίνοντες πρό αυτής έσταυροκοπούντο, υπολαμβάνοντες την οικοδομήν ως ναόν η μοναστήριον.

Όλοι θεώρουν το σχολειον ως το καμάρι τής πατρίδος των και η πρό αυτού μικρά πλατεία έγινε κέντρον, εν ώ κατά τας έορτάς συνήρχετο ο εκλεκτότερος κόσμος.

(Έπειτα το τέλος) ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΩΛΔΕ

Μετάφρασις Χ. Αννίνου

(Συνέχεια ίδε προηγούμενον φύλλον).

Ήπῆρχον εκεί τινα των εύλυγίστων εκείνων φυτών με τά μακρά κεκλιμένα στελέχη, άτινα τόσον ώραιαν έντύπωσιν προξενούν έξωγραφισμένα επί των τοιχοστρωσιών, ύψηλοι και εύθυτενές κάλαμοι και φυτά κωδωνοειδανθή, ών το άνθος αίφνης διανοιγόμενον κατ' ιδιότροπα σχήματα φαίνεται τι ζών, οίονει όφθαλμός παρατηρών εν τῷ μέσω τής χαρίσεως του φυλλώματος άσταθείας. Ο Ρίσιερ συνήθειζε τας άνθοδέμας και διηυθέτει αυτές καλλιτεχνικώς εμπνεόμενος εξ αυτής ταύτης τής φύσεως των φυτών, προσπαθών να κατανοήση καλώς τον τρόπον τής ζωής των, άκατάληπτον καθιστάμενον άφ' ου μία ήμέρα μαρασμού ήθελε διείληθι επ' αυτών.

Είτα η άποπερατωθείσα άνθοδέσμη προσδελεμένη διά πλατείας τινός βοτάνης ώσει διά ταινίας έφορτώνετο επί των ώμων του Φράντζ και πάντες εξεκίνουν. Αείποτε άπησχολημένος υπό τής τέχνης του ο Ρίσιερ καθ' δδόν άνεζήται υποδείγματα και συνδυασμούς.

—Κύτταζε, κύτταξ' εκεί, μικρά, έλεγεν, εκείνην την άνθερίδα με τους λευκούς κωδωνίσκους της άνάμεσα εις το κυνόρροδον! . . Αί, τί λέγεις; . . τί ώραιαν έντύπωσιν θα κάμνη επάνω εις πράσιον η εις φαϊόν χρώμα!

Άλλ' η Σιδωνία δεν ήγάπα ουδέ τας άνθερίδας ουδέ τά κυνόρροδα. Τά άνθη του άγρού έφαίνοντο αυτή λιαν πενιχρά, κάτι τι παρόμοιον με το ίδιες φόρεμά της.

Ένεθυμείτο ότι είχαν ίδη άλλα άνθη εις την

έπαυλιν του κ. Γαρδινού εις Σαβινύ, έντός των άνθοκομείων, επί των έξωστών, εις την αύλην την περιτοιχιζομένην υπό μεγάλων άνθοδοχείων.

Αυτά τά άνθη ήγάπα' ούτως ένόει αυτή την έξοχήν!

Η άνάμνησις αυτή του Σαβινύ επήρχετο εις τον νοϋν της κατ' πάσαν στιγμήν. Ότε διήρχοντο πρό τινος κιγκλιωτής θύρας κήπου, έσταμάτα και παρετήρει την εύθειαν δενδροστοιχίαν την άγουσαν προς την κλιμακα . . . Αι πρασιαί ως έσκίαζον κανονικώς ύψηλά δένδρα, τά παρά την όχθην του ποταμού έρημικά άνδρα υπενθυμιζον αυτή άλλα άνδρα και άλλας πρασιας. Αί όπτασιαί αυται τής πολυτελείας άναμειγμένοι με τας άναμνήσεις της καθίστων την Κυριακήν της έτι μάλλον πένθιμον. Ίδιως όμως κατέβληεν αυτήν η επάνοδος.

Κατ' εκείνας τας έσπέρας έπικρατεί πνιγηρός συνωστισμός εις τους σιδηροδρομικούς σταθμούς των περιχώρων των Παρισίων. Βασιλεύει εν αυτοίς χαρά επίπλαστος, άντηχούσι γέλωτες άνήτοι, άσματα εξησθενημένα, προφερόμενα διά των άκρων των χειλέων μη έχόντων πλέον την δύναμιν να κραυγάσωσι . . . Τότε μάλιστα ο κ. Σίβης εύρίσκατο εις το στοιχείον του!

Ηδύνατο να συνωθηται παρά την Θυρίδα, ν' άγανακτῆ διά την βραδύτητα τής άμαξοστοιχίας, να καταβοῆ κατά του σταθμαρχου, κατά τής Βταιρίας, κατά τής κυβνήσεως και να λέγη μεγαλοφώνως προς τον Διλομπιλ εις τρόπον ώστε ν' άκουσθῆ υπό των παρεστώτων:

— Αί; . . αν συνέβαινον αυτά εις την Αμερικην! . . .

Τούθ' όπερ ένεκα του εκφραστικου νεύματος του ένδόξου ήθοποιού και του υπερόχου ήθους, μεθ' ου άπήντα: «Φαντάσου!» εκάμνε τους παρεστώτας να υποθέτωσιν ότι οι δύο εκείνοι κύριοι έγίνωσκον ακριβώς τί θα συνέβαινε εις την Αμερικην εν παρομοία περιπτώσει. Είνε αληθές ότι και ο εις και ο άλλος έντελώς το ήγγόνουν' αλλά τουτουτρόπως άπέκτων θέσιν έπιβλητικήν άπέναντι του πλήθους.

Καθημένη πλησίον του Φράντζ, έχουσα το ήμισυ τής άνθοδέσμης επί των γονάτων της η Σιδωνία έμενεν εκεί ώσει νενεκρωμένη εν τῷ μέσω όλου εκείνου του θαρύβου εν τῷ μακρά προσδοκία των έσπερινών άμαξοστοιχιών. Από του σταθμού φωτιζόμενου υπό μιάς μύνης λυχνίας έβλεπεν έξω τας σκιεράς συστάδας των δένδρων, ών ανά μέσον ένιαχού διεπέρων αι τελευταίαι λάμψεις τής πανηγύρεως, μίαν δδόν ζαφεράν, το καταφθάνον πλήθος και ένα φανόν λάμποντα εις την έρήμην παρόχθιν δδόν.

Εκ διαλειμμάτων όπισθεν των ύλοφοράκτων θυρών έφαίνετο διερχομένη άμαξοστοιχία τις

χωρίς να σταματήσει σκορπίζουσα σπινθήρες ἀνημέμου άνθρακος και εξερυγομένη διαφιλοῦς καπνόν. Τότε εξερρήγνυτο έντός του σταθμοῦ θύελλα κραυγῶν και σκιρτημάτων, έν ή ύπερείχεν ή οξύτατη φωνή του κ. Σέβη, ήτις παρομοία με την κραυγήν Οκλασσίου όρνέου έλεγεν: — Σπάστε ταις θύραις! . . . σπάστε ταις θύραις! . . .

Τούτο έννοείται ότι δέν άπετόλμα να πράξη αυτός ο ίδιος επειδή έφοβείτο εις άκρον τούς χωροφύλακας.

Μετ' ολίγον ή θύελλα κατηναζέτο. Αί γυναίκες κεκμηκυΐαι, με την κόμμωσιν έν άταξία ένεκα του άνέμου άπεκοιμῶντο επί των θρανίων. Έφαινοντο έσθητες συντεθλασμένα, ιμάτια διασχισμένα, ένδυμασία άνοιχταί πλήρεις κονιορτού.

Ο κονιορτός ίδίως ήτο άνυπόφορος. Κατέπιπεν άπό όλα τά ένδύματα, άνωψούτο κατά πάν βήμα, έπεσκίαζε την λυχνίαν, ήνώχλει τούς οφθαλμούς, άπετέλει είδός τι νεφέλης περὶ τά καταβεβλήμενα πρόσωπα. Έά βαγόνια, εις ά άνήρχοντο επί τέλους μετά πολύωρον προσδελκίαν, ήσαν και αυτά κεκαλυμμένα υπό κονιορτού. . . Η Σιδωνία ήνοιγε τά παράθυρα: παρετήρει έξω τάς σκοτεινάς παιδιάδας άποτελούσας άτελεύτητον γραμμήν σκιάς. Έπειτα ως άναρίθμητοι άστέρεις έφαινοντο οί πρώτοι άντανακλαστικοί φανοί των έξωτερικών βουλευθάρτων παρά τά οχυρώματα.

Έκτοτε ή φοβερά ήμέρα τής άναπαύσεως όλων εκείνων των ταλαιπωρών έληγεν. Η θεία των Παρισίων επανέφερον εις έκαστον την ιδέα τής εργασίας τής επαύσιον. "Όσον ήμεις θλιβερά και άν ήτο ή Κυριακή, ή Σιδωνία ήρχιζε να την έπιζητή. Άνελογίζετο τούς πλουσίους, δι' ους πάσαι αι ήμέραι του βίου εινε ήμέραι άναπαύσεως, άοριστας δέ, ως έν άνείρω μακρὰ δενδροστοιχίαι παραδείσων, άς μόλις είχε διίδη την ήμέραν, άναπαύσαντο εις την φαντασίαν της και περιεπάτουں εις αυτάς οί ευδαίμονες, ένώ εκεί κάτω διά τής κιγκλιδωτής πύλης εις την κονιορτώδη όδόν διεφαινατο ή Κυριακή των πτωχών παρερχομένη μετά σπουδής, μόλις προφθάνουσα να σταματήσει προς στιγμήν διά να κυττάξη και να φθονήση.

Άπό τής ηλικίας των δεκατριών μέχρι των δεκαεπτά έτών τοιοῦτος ύπήρξεν ο βίος τής μικράς Σέβη.

Τά έτη παρήρχοντο χωρίς να έπιφέρωσι την έλαχίστην μεταβολήν. Το έκ κασμπίου φόρεμα τής κυρίας Σέβη μόνον είχε καταστή μάλλον τετριμμένον και ή μικρά ίσχυρος ένδυμασία είχε ύποστή μερικιάς επιδιορθώσεως. Πλήν καθόσον ή Σιδωνία ηύξανε, ο Φράντζ, νεανίας ήδη γενόμενος, έριπτεν επ' αυτής βλέμματα σιωπηλά, περιπαθῆ και προσέφερον αυτή περιποιή-

σεις έρωτικας όρατός εις όλους, άς μόνη ή νεανίς δέν διέκρινεν.

Άλλως, τε οὔδέν ένδιέφερε την μικράν Σέβη. Εις τό εργαστήριον εξετάλει τό έργον της τακτικώς, έν σιγή, χωρίς ποσώς να σκιαφῆ περι έρωτος ή περι εύπορίας. Έκ παντός ό,τι έπραττεν έφαινετο ότι έζη άναμένουσα κάτι.

Ο Φράντζ άπεναντίας άπό τινος χρόνου εργαζέτο μετ' έκτακτου ζεσεως, μετά τής προθυμιάς των άποβλεπόντων εις σκοπόν τινα κείμενον εις τό πέρας των προσπαθειών των, οὔτως ώστε έν ήλικία είκοσιεσσάρων έτών εξήρχετο δεύτερος έκ τής Κεντρικής Σχολής με τον βαθμόν μηχανικού.

Την έσπέραν εκείνην ο Ρίσελρ ώδήγησε την οικογένειαν Σέβη εις τό θέατρον του Γυμνασίου, καθ' όλην δέ την διάρκειαν ή κυρία Σέβη και αυτός άντήλλασσον πλείστα νεύματα, καμμύοντες τούς οφθαλμούς όπισθεν των δύο νέων. Κατόπιν δέ κατά την έξοδον, ή κυρία Σέβη έθηκε μετ' έπισημότητος τον βραχιονα τής Σιδωνίας υπό τον του Φράντζ, ώσανεί έλεγε προς τον έρωτόληπτον: «Βεκαθάρσιέ τα τώρα! . . . εινε δική σου δουλειά! . . »

Και ο ταλαιπωρος έρωτόληπτος τότε προσεπάθησε να τά ξεκαθαρίη.

Η άπό του θεάτρον του Γυμνασίου μέχρι του Έλους όδός εινε μακρά. Όλίγα βήματα άμα τις προχωρήση, ή λάμπις του βουλευθάρτου εκλείπει, τά πεζοδρόμια καθίστανται σκοτεινότερα και οί διαβάται σπανιότεροι. Ο Φράντζ ήρχισε να ήμιλῆ περι τής παραστάσεως. . . Ηγάπα τά περιπαθῆ δράματα.

— Και σεις, Σιδωνία; — "Ω, έγώ, τί να πάς ειπώ, Φράντζ; . . φθάνει να υπάρχουν εύμορφοί ένδυμασία.

Πράγματι εις τό θέατρον περὶ οὔδενός άλλου έμεριμνα. Δέν ήτο έκ των αισθηματικῶν εκείνων γυναικῶν κατά τό υπόδειγμα τής Μποδαρύ, των επανερχομένων έκ τής παραστάσεως με έρωτικας φράσεις έτοιμους επί τά χείλη, με έν κατά σύμβασιν ιδανικόν. "Οχι! Το θέατρον ένέπνεεν αυτή μόνον έξάλλους έπιθυμίας πολυτελείας και κομψότητος, έξ αυτού άλλο τι δέν άπεκόμιζεν είμη ύποδείγματα κομμώσεως και σχήδια έσθητων. . . Αί νείαι και υπερβολικαι ένδυμασίαί των ήθοποιών, ο τρόπος τής συμπεριφοράς των μέχρι και αυτής τής παραχόρδου άπομιμήσεως των ήθων τής εκλεκτής κοινωνίας, ήτις έφαινετο αυτή ως τό άκρον άωτον του ευγενώς φέρεσθαι, συν τούτοις δέ και ή χυδαία εκθαμβωτική λάμπις των χρυσωμάτων, των φώτων, τό παρά την είσοδον άπαστρέπτον πρόγραμμα, τ' άναμίνοντα όχήματα, όλος εκείνος ο βλαβερός όπασούν θόρυβος ο προξενούμενος έκ τινος άρεστής εις τό κοινόν θεατρικής παραστά-

σεως, όλα ταῦτα ήρεσκον αυτή και την έσαγήνευον.

Ο έρωτόληπτος εξηκολούθησε: — Πόσον καλά ύπεκρίθησαν την έρωτικῆν σκηνην!

Και λέγων την λέξιν αέρωτικῆν έκυπτε περιπαθῶς προς την μικράν χαρίεσσαν κεφαλήν περιβαλλομένην υπό σκέπης έκ λευκοῦ μαλλινοῦ ύφασματος, ύπόθεν ή κόμη εξέφευγε κατά μικρούς βοστρύχους.

Η Σιδωνία άπήνητησε στενάζουσα: — Ναι, ναι! . . . ή έρωτικῆ σκηνη! . . . Τι ώραιους άδάμαντας ειχεν ή ήθοποιός!

Πρός στιγμήν επεκράτησε σιγή. Ο ταλαιπωρος Φράντζ πολῦ έβασανίζετο μη δυνάμενος να έκφράση ό,τι ήθελεν. Τάς λέξεις άς άνεζήτηι δέν εύρισκεν είτα τον καταλάμβανεν ο φόβος. Διά να ήμιλῆζεν έθετεν όρια:

— Άφού περάσωμεν την πύλην του Άγίου Διονυσίου. . . έλεγεν. Άφού άφήσωμεν τό βουλευθάρτον. . .

Άλλ' ή Σιδωνία ήρχιζε να λαλή περι πραγμάτων τόσων έκδιαφόρων, ώστε ή ημολογία επαγωναεν επί τά χείλη του. Άλλοτε πάλιν άμαξά τις άνέκοπτε τον δρόμον των, και παρείχεν εις τούς όπισθεν βαδίζοντας ιδιούς των τον καιρόν να τούς καταφθάσωιν.

Τέλος εις τό Έλος τό άπεφάσισε διά μιās. — Άκουσε, Σιδωνία, ειπε. Σε άγαπώ! . .

Την νύκτα εκείνην ήγρύπνησαν επί πολῦ εις την οικίαν των Δελομπέλ. Συνείθιζον αι γενναίαι εκείνη γυναίκες να μηκύνωσιν όσον τό δυνατόν περισσότερον τό διάστημα τής ήμερησίου εργασίας των, παρατείνουσαι αυτό επί τοσοῦτον κατά την νύκτα, ώστε έκ των τελευταίων πάντοτε έσθένυτο ή λυχνία των κατά την όδόν Μπράκ. "Όπως κατακλιθῶσιν άνέμενον την επάνοδον του μεγαλου άνδρός, χάριν του ύπολου εφύλαττον θερμόν διατηρούμενον παρά την τέφραν τής έστίας μικρόν ένδυμαστικῶν δειπνον.

Την εποχήν καθ' ήν ύπεκρίνετο, τό τοιοῦτο ήτο δικαιολογημένο. Οί ήθοποιοί ήναγκασμένοι να γευματίζωσιν ένωρίς και έλαφρότατα, εξέρχονται τής σκηνης μετά φοβεράς βουλιμιάς και τρώγουσιν άμα ως επανέλθωσιν εις την κατοικίαν των. Ο Δελομπέλ πρό καιρού ήδη δέν ειργάζετο ως ήθοποιός: άλλά μη έχων τό δικαίωμα, ως έλεγε, ν' άπαρνηθῆ τό θέατρον, διετήρει την μονομανίαν του διά πλείστων όλων έξεων πλάνητος και ευτελοῦς ήθοποιού, μεταξύ των όποιων συγκατελέγετο και τό μετά την επιστροφήν του δειπνον καθως και ή καθ' έκαστην τακτικῆ τής επανόδου ώρα άφού και τά ύστατα φώτα του προσκηνίου του τελευταίου όλων παρά τά βουλευθάρτα θεάτρων ήθελε

σθεσθῆ. Κατακλιόμενος άνευ δειπνου κατά την ώρα καθ' ήν συνήθως κατακλίνονται πάντες ήθελε παρατηθῆ, άπαρνηθῆ τον άγωνα. Και αυτός δέν τον άπνηνείτο, διαβόλε! . .

Την νύκτα λοιπόν εκείνην ο ήθοποιός δέν ειχεν ακόμη επιστρέψη και αι δύο γυναίκες τον άνέμενον συνομιλοῦσαι και εργαζόμεναι μετά ζωηρότητος παρά την προχωρηκυϊαν ώραν. Καθ' όλην την έσπέραν δέν ειχον πύση συνομιλοῦσαι περι του Φράντζ, περι τής επιτυχίας του και του διανοιγομένου εμπροσθεν του μέλλοντος.

— Τώρα, έλεγεν ή κυρία Δελομπέλ, δέν του μένει άλλο παρά να ευρη μιὰ καλή γυναικούλα! .

Αυτής τής γνώμης ήτο και ή Ποθητή. Δέν ειλιπε πλέον διά την ευδαιμονίαν του Φράντζ είμη μια συζυγος δραστηρία, Οαρραλέα, συνειθισμένη εις την εργασίαν, ήτις να λησμονῆ τά πάντα χάριν αυτου. Και ή Ποθητή έλάλει με τήσιν βεβαιότητα διότι έγίνωσκε μυχιότατα την γυναίκα ήτις ήρμοζεν εις τον Φράντζ Ρίσελρ. . . Είχε κατά έν έτος μικροτέραν ήλικίαν αυτου, όσον ακριβώς απαιτείται όπως εινε νεώτερα του συζύγου της και όπως δύναται ταυτοχρόνως να χρησιμεύση αυτῶ και ως μήτηρ.

Εβειδῆς δέ ήτο; . .

"Οχι ακριβώς, άλλά μάλλον νόστιμος ή άσχημος, με όλον τό σημαντικόν της έλάττωμα, διότι έχώλαινε ή άτυχῆς νεανίς! . . "Άλλως δέ ήτο άγχινους, εργατικῆ, φιλόστοργος! Κανεις περισσότερον τής Ποθητής δέν έγίνωσκε πόσον ήγάπα τον Φράντζ εκείνη η αργναϊκούλα και πώς πρό έτών ήδη νυχθημερόν περι αυτου έσκέπτετο. Αυτός ο ίδιος δέν τό ειχεν έννοήση και έφαινετο προσέχων άποκλειστικώς εις μόνην την σακπίαν Σιδωνίαν. Άλλ' άδιάφορον! . . Ο σιωπηλός έρωσ εινε τόσον ευγλωττος! . . τοσαῦτη ισχύς ύποκρύπτεται εις τά συκρατούμενα αισθήματα. . . Τις οϊδεν; "Ίσως μιαν ήμέραν. . .

Και ή νεαρά χαλή κύπτουσα επί του έργου της επεχειρει μακρινόν ταξείδιον εις την χώραν των ονειρων, έξ εκείνων εις ο συνήθως άφιέτο καθήμενη επί τής έδρας εις ήν την κατεδίκασεν ή σωματικῆ της βλάβη και στήριζουσα τούς πόδας επί του ακινήτου μικρού θρονίου, ταξείδιον έκ των θαυμαστων εκείνων, έξ ών άείποτε επανήρχετο ευδαίμων και μειδιῶσα, έρειδομένη εις τον βραχιονα του Φράντζ έν όλη τῆ εμπιστοσύνη μνησθῆς άγαπωμένης. Οί δάκτυλοι της παρηκολούθου τον δραμα τής ψυχῆς και τό πτηνόν όπερ καθ' εκείνην την στιγμήν εκράτει διευθετούσα τάς συντεθλασμένας πτέρυγας του έφαινετο και αυτό συμμετέχον του ταξείδιου και ίπτάμενον εκεί κάτω, πολῦ μακράν φαιδρόν και έλαφρόν ως αυτή.

τε μεγάλως ἐλαττωθή: περιορισθείς τῷ 1749 εἰς δύο κατὰ τάγμα, ἠλαττώθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τοῦ κόμητος Σαιν-Ζερμαίν εἰς δύο κατὰ σύνταγμα ἢ μίαν κατὰ τάγμα. Τὸ σύνταγμα δὲ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, πρῶτον τῆς Πικαρδίας, ἔσχε μόνον τρεῖς, ὧν μία λευκή, καὶ ὅταν τὸ ἀξίωμα τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ ὀριστικῶς κατηρηθῆναι τῷ 1788, ἡ λευκή σημαία ἀπεδόθη εἰς ἅπαν τὸ πεζικόν, οὗ ἕκαστον σύνταγμα ἔσχε δύο σημαίας, τὴν πρώτην λευκὴν, τὴν δὲ δευτέραν μὲ τὰ χρώματα τοῦ συντάγματος.

Ἄπαντα ταῦτα ἠλλαξαν κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν. Ἄλλα τὰ σημεῖον ἔθνικα τῆς Γαλλίας χρώματα ἐγένοντο δεκτὰ διὰ τὸ ἐθνὸς ἵσον πρὸν γένωσι δεκτὰ διὰ τὴν σημαίαν, καὶ ἡ ἑθνοφυλακὴ εἶχεν ἥδη ἀντικαταστάσῃ διὰ τοῦ τριχρόου ἑθνοσήμου τὸ παλαιὸν ἐθνὸσημον ἐρυθρὸν καὶ κυανῶν, ἔφερε δ' ἐπὶ τὴν λευκὴν σημαίαν, κεκοσμημένην, εἶνε ἀληθές, διὰ θυσάνων μετὰ τριῶν χρωμάτων. Παντὸς εἶδους δοκιμαίαι ἐγένοντο διὰ τὴν σημαίαν ταύτην: παρεδέχθησαν πρὸς στιγμὴν τὰ τρία χρώματα διατεταγμένα κατὰ ὄριζοντίους ταινίας, ὡς εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν σημαίαν, εἶτα δὲ τὰ ἐθνηκαν κατακορύφως, τὸ λευκὸν πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐθεάθη μάλιστα ἐν Ρουέν, τῷ 1831, ἐν ἐπιθεωρήσει τῆς ἑθνοφυλακῆς παρὰ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, σημαία τῶν πρώτων χρόνων τῆς Ἐπαναστάσεως, διατηρηθεῖσα ἐπιμελῶς καὶ φέρουσα λευκὸν σταυρὸν εἰς τὸ κέντρον τσσάρων τετραγώνων, ὧν δύο κυανᾶ καὶ δύο ἐρυθρά. Ἐτέλος ὁ νόμος τῆς 22 Ἀπριλίου 1792 ὤρισεν τὴν τάξιν τῶν χρωμάτων, τοιαύτην οἶα καὶ σημεῖον διατηρεῖται: κυανῶν, λευκόν, ἐρυθρὸν ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ζυστού.

Ἐἰς τὸν στρατὸν δὲ ψήφισμα τῆς 30 Ἰουνίου 1791 διετήρησεν εἰς τὰ συντάγματα τοῦ πεζικοῦ καὶ ἵππικοῦ τὰς διατεταγμένας σημαίας των τροποποιηθείσας διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης: *Πειθαρχία καὶ ὑπακοή εἰς τὸν νόμον* καὶ ἀντιθέτως τὸν ἀριθμὸν τοῦ συντάγματος, ὃ περιέσεως δὲ μόνος ἦν ἐκ τῶν ἑθνικῶν χρωμάτων. Ὁ νόμος δὲ τῆς 22 Ἀπριλίου 1792 διέταξεν ὅπως αἱ σημαίαι ὅλου τοῦ στρατοῦ κυρτοποιηθῶσι καὶ ἀντικατασταθῶσι διὰ σημάτων μὲ τὰ τρία χρώματα. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ καταγωγὴ τῆς τριχρόου σημαίας ἧτις δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ ἐν Βαλμὶ τὸ βάπτισμα τῆς δόξης (κατὰ τὴν καθιερωμένην τότε φράσιν).

Ὁ Βοναπάρτης πρῶτος διέταξε νὰ κοσμηθῶσιν αἱ σημαίαι δι' ἐπιγραφῶν ἀναμνηστικῶν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἡμέρας ἢ τὰς ἐκδόσεις, τὰς περιστάσεις καθ' ἃς διακρίθησαν τὰ διάφορα συντάγματα, ἢ μᾶλλον αἱ ἡμεταξιαρχαί, κατὰ τὴν ἐν χρήσει τότε ἐπικληθῆσαν. Πολλὰ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων διέμε-

ναν ἐνδοξοί. Τροποποιῶν τὰς σημαίας καὶ διανεμὼν αὐτάς μετ' ἐπιστημότητος μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῶν προκαταρκτικῶν ὅρων τῆς εἰρήνης ἐν Λέοβεν, ὁ Βοναπάρτης ἐνήργησε μᾶλλον ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κράτους ἢ ὡς στρατηγός. Τὸ Διευθυντήριον δὲν ἐτόλμησε νὰ τῷ ἀπευθῆναι μισθόν, ἀλλὰ βραδύτερον διέταξεν ἑνα αἰ μετ' ἐπιγραφῶν σημαίας καταταθῶσιν εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν σωμάτων καὶ ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν κεκατονισμένων σημαίων.

Γενόμενος πρῶτος ὑπάτος, ὁ Βοναπάρτης ἐξειδικίηθη κυρπολῶν τὰς σημαίας τοῦ Διευθυντηρίου καὶ διανεμὼν νέας σημαίας ἐφ' ὧν ἐπανετέθησαν αἱ ἐπιγραφαί. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτοκρατορίας τὸ ὄνομα ἀετὸς ἀντικατέστησε τὸ τῆς σημαίας, τὸ κυματίζον δὲ μέρος τοῦ αετοῦ ἐκλήθη σῆμα. Ἡ διακομὴ τῶν αετῶν ἐγένετο εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρεως μετὰ μεγάλης καὶ λαμπρῆς πομπῆς. Ἡ λευκὴ σημαία ἧτις εἶχεν ἀναπετασθῆ κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν τῆς Βανδίας, ἢ Παλινόρθωσης τὴν κατέστησεν ἑθνικὴν σημαίαν. Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετασθῆ ἐνταῦθα ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον πολιτικὴ ἐπιδειξιότης τοῦ μέτρου τούτου καὶ περιορίζομεθα ἀναφέροντες ὅτι ὁ στρατὸς δὲν εἶδεν ἀνευ ζωῆς λύπης ἐγκαταλιπαρόμενα τὰ χρώματα ἀπερ' εἶχεν ἀναπετάσῃ, ἐπὶ εἰκοσι δύο ἔτη, ἐφ' ὧν τῶν πεδίων τῆς μάχης.

Ἐῤῥίσκομεν δὲ τὴν μαρτυρίαν τῆς λύπης ταύτης εἰς κείμενον ὅπου δὲν ἀνέμεινε τις νὰ τὸ ἴδῃ, εἰς τὸ *Ἡμερολόγιον ἐκστρατείας ἀξιωματικοῦ τοῦ Βελιγγκέωρος δημοσιευθῆναι τῷ 1845*. Ὁ συγγραφεὺς, ὦν τῷ 1813 νεαρὸς ἀξιωματικὸς δεκαεπταετῆς εἰς ἐν τῶν συνταγμάτων τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀγγλικὸν στρατοῦ, ζῆ ἐπὶ σημεῖον. Ἐἵναι ὁ αἰδέσιμος Γλαίγ ἀρχαῖος ἀνώτερος ἱερεὺς τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων. Παρευρεθείς εἰς τὰς ἀρχάς τοῦ 1814 εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Βαυόννης ἀφηγεῖται δι' ἐκφράσεων προφανῶς ἀμερολήπτων τὴν ἀντικατάστασιν τῆς τριχρόου διὰ τῆς λευκῆς σημαίας. «Τὴν 28 Ἀπριλίου, ἀμα τῆ ἐῶ, λέγει, ἅπαντα τὰ ἐστρατοπεδευμένα πῆριξ τῆς Βαυόννης συμμαχικὰ στρατεύματα ἐτάχθησαν ἐπὶ πολλῶν γραμμῶν ὅπως παραστῶσιν εἰς τὴν ἐπιστημότητα τῆς ἀνυψώσεως τῆς λευκῆς σημαίας ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως... Μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ τριχρόου σημαία εἶχε μείνη ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, ἐμελλε δὲ νὰ καταβιβασθῆ τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ ἄντικατασταθῆ διὰ τῆς λευκῆς σημαίας. Δι' ἡμᾶς ἦν θέλημα δόξης καὶ χαρᾶς, διότι ἀνελογίζομεθα τοὺς γιγαντεῖους ἀγῶνας τῆς χώρας μας ἧτις, μόνη ἐξ ὧν τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης εἶχε διαρκῶς ἀρνηθῆ ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ σφετεριστοῦ. Οἱ Γάλλοι τὸ ἐθεώρουν λίαν διαφόρος

Ἔτι καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῶν χωρίων δὲν ἠδύνατο νὰ παρατηρηθῆ ἡ ἐλάχιστος σπινθὴρ ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ δὲ φρουρὰ οὐδὲλως ἀπέκρυπτε τὴν φρίκην τῆς διὰ τὴν νέαν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀκλόνητον προσήλωσιν τῆς εἰς τὸν πρῶτον τῆς κύριον.

α Ἐξαιθὰ τεταγμένοι ἐν παρατάξει πρὸ μίας ὄρας, ἐν μεγάλῃ στολῇ, ἔχοντες τὰ τουφέκια ἀπλῶς γεμισμένα διὰ πυρίτιδος, ὅταν εἰς κανονισμὸς ἐβλήθη ἐξ ἐνός τῶν πυροβολείων τῆς πόλεως. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, μεγαλοπρεπῆς τριχρόου σημαία κυματίζουσα ὑπερηφάνως ὑπὸ τὴν αὐραν καταβιάσθη βραδείως, τὸ ζυστὸν τῆς σημαίας διέμεινε γυμνὸν ἐπὶ ἡμισυ λεπτόν καὶ καὶ μία μακροτάτη λευκὴ σημαία... ἀνεβίβασθη ἀντ' αὐτῆς. Ἐχαιρετῆθη ἀμέσως παρ' ὄλων τῶν πυροβολείων τοῦ προμαχῶνος καὶ οἱ ὄντες εἰς τὰς προφυλακὰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄνθρωποι μας ἐθεβαίωσαν ὅτι ἕκαστον πυροβόλον ἦν γεμισμένον δια βορβόρου καὶ ἀμμου, ὡς ἂν ἡ θουρβώδης αὐτὴ φρουρὰ εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ προσβάλλῃ ὅσον ἠδύνατο ἐξουσίαν εἰς ἡν ὑπετάσσεται μόνον ἀναγκαζομένη. Ἡμεῖς δὲ ἀνταπεκρίθημεν εἰς τὸν χαριετισμὸν διὰ χαρμοσύνης συμπυροβολισμοῦ ἀμπαντος τοῦ πεζικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν κανονιοφόρων, καὶ ἀνευφημήσαντες χαρμοσύνως ἐπεστρέψαμεν εἰς τὰς ἐπισταθμίας μας.»

Τὸ Ἐκατονθήμερον εἶδε τοὺς αετούς ἐπανερχομένους πρὸς στιγμὴν καὶ ἐξαφανιζομένους μετὰ τὴν καταστροφήν τοῦ Βατερλώ, αἱ ὀργανωθεῖσαι δὲ τῷ 1816 λεγεῶνες ἐδέξατο, κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἡθῶν τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος, νὰ λάβωσι δύο σημαίας, τὴν μὲν λευκὴν καὶ τὴν ἐτέραν μὲ τὰ χρώματα τῆς λεγιῶνος, ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο, διαταχθέν ἐκ πρωτοβουλίας τοῦ ὑπουργοῦ Κλάρκ, συμφώνως πρὸς τὰς προσωπικὰς ιδέας τοῦ Λουδοβίκου III' δὲν ἐξετελέσθη. Ἐκάστον δὲ σύνταγμα εἶλατο μίαν μόνον λευκὴν σημαίαν κεκοσμημένην διὰ τῶν βασιλικῶν οἰκοσήμων. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον τὰ τρία ἔθνικα χρώματα εὗρισκαν καταφύγιον εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅπου ἀρχαῖος ἀξιωματικὸς τῆς στρατιάς, ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Λαχόρης, Ρουντζέτ Σίγγ, ἐδίδεν εἰς τὸν ἐπιχώριον στρατὸν τὴν τριχρόου σημαίαν.

Ἡ λευκὴ σημαία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιζῆσῃ κατὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν, καθ' ἣν ὁ λαὸς τῶν Παρισίων εἶχεν αὐτομάτως ἀναπετάσῃ τὰ τρία ἔθνικα χρώματα τοῦ 1789. Τῶν διανεμηθεισῶν τῷ 1831 καὶ 1841 παρὰ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Φιλίππου τριχρόων σημαίων ὑπερέκειτο, τρόπον τινὰ κατ' ἀπομίμησιν τῶν αετῶν τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, ὁ γαλλικὸς ἀλέκτωρ. Μετὰ τὴν Φεβρουαριανὴν

ἐπανάστασιν τοῦ 1848, ἐδοκίμασαν πρὸς στιγμὴν ν' ἀλλάξωσι τὴν διάταξιν τῶν τριῶν χρωμάτων, ἀλλ' ἐπανήλθον ἀμέσως εἰς τὴν παραδεχθεῖσαν τῷ 1792 τάξιν: κυανῶν, λευκόν, ἐρυθρὸν, τὸ δὲ ζυστὸν ἐπερατοῦτο εἰς πιδιερᾶν αἰχμηρὴν λόγχης. Ναπολεὼν β' 1' ἐγκαθίδρυσε τῷ 1852 τοὺς αετούς, διανεμηθέντας μετ' ἐπιστημότητος εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρεως ἐν λαμπροτάτῃ ἐπιθεωρήσει. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870, καὶ μετ' αὐτὸν, σημαίαι προσωρινῶς προτύπου ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν. Ἐτέλος δὲ, κατὰ τὴν ἐπιθεωρήσιν τῆς 14 Ἰουλίου 1880, πρεσβεῖται ἀπάντων τῶν συνταγμάτων ἦλθον ὅπως παραλάβωσιν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Προέδρου τῆς δημοκρατίας τὰς σημαίας ἃς ἠδὴ βλέπομεν κυματιζούσας ὡς σύμβολα καθήκοντος, ἀφοσιώσεως, τιμῆς καὶ πατριωτισμοῦ... Τὰ πρότυπα τῶν σημαίων τοῦ στρατοῦ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ἠλλογήσαν δεκατετράκις ἀπὸ τοῦ 1789.

Δύο γνωστὰ ἀνέκδοτα θέλουσι παράσχει ἐπαρκῆ ιδέαν τῆς ἀποδιομένης παρὰ τῶν στρατιωτῶν τῆς μεγάλης στρατίας εἰς τὰς σημαίας των λατρείας. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1799 ἐν Ἐλβετίᾳ, ἡ 76η ἡμεταξιαρχία πεζικοῦ ἀπῶλεσε τρεῖς σημαίας εἰς τὸ καντόνιον τοῦ Γκριζόν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀπώλειας ταύτης διέμειναν ἀλγεινὴ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν γηραιῶν στρατιωτῶν τοῦ 76ου συντάγματος, ὅτι δὲ τῷ 1805 τὸ σῶμα τοῦ στρατάρχου Νέυ εἰσήλθεν εἰς τὸ Τυρόλον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν Ἴνσπρουκ, οἱ πρῶτοι εἰσχωρήσαντες εἰς τὸ δπλοστάσιον τῆς πόλεως ταύτης στρατιῶται ἀνεκάλυψαν ἐν αὐτῇ τὰς τρεῖς σημαίας τοῦ 76ου διατηρουμένας ὡς τρόπαια. Εἰδοποιηθέντες, πᾶσαιτα ἅπαντες οἱ ἄνδρες τοῦ 76ου προσέδραμον καὶ ἀνεγνώρισαν, μετὰ συγκλητικής ἀναμνήτου μετὰ δακρύων τὰ ἐνδοξὰ ταῦτα σήματα ἀποσπασθέντα ἀλλοτε ἐκ τῆς ἀνδρείας των ἐν πῇ ἀταξίᾳ μάχης τινός. Ὁ στρατάρχης Νέυ ἠθέλησε νὰ τοῖς τὰς παραδώσῃ ἢ ἰδίως, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐνθουσιῶδων ἐπευφημιῶν των καὶ τῶν χαρμοσύμων κραυγῶν των.

Τὸ δεύτερον ἀνέκδοτον εἶναι ὡς τὸ ἀντίστροφον τοῦ πρώτου, εἶναι ἀπόδειξις τῆς σπουδαιότητος ἣν ὁ αὐτοκράτωρ παρεῖχεν εἰς τὸ μὴ καταλείπειν τρόπαια εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ 4ον τῆς γραμμῆς προσβληθέν αἰφνιδίως κατὰ τὴν μάχην τῆς Αὐστειρλίτσης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐσχημάτιζε τὰς τῆς προσβολῆς φάλαγγας του, δι' ἀπροόπτου ἐπελάσεως τοῦ ἵππικοῦ τῆς ρωσικῆς αὐτοκρατορικῆς φρουράς, ἔσχε τὴν ἀτυχίαν ν' ἀπολέσῃ τὸν αετὸν τοῦ πρώτου τάγματος τοῦ. Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν μάχην, ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπιθεωρῶν τὸ σύνταγμα τοῦτο, εἶπεν εἰς τὸν πρῶτον τάγμα: «Τί ἐκάμετέ τὸν αετὸν ὃν σὰς ἐνεπίστεύθη;» Ὁ διοικὼν τὸ τάγμα

ταγματάρχης άπεκρίθη ότι ο σημαιοφόρος περιεκυκλώθη και έφρονέθη έν τώ μέσω της σπυροδρότης συμπλοκής, ότι δέν παρετηρήθη ή πτώσις του ένεκα του καπνού, και ότι τό τάγμα θέλον να έπανορθώση την άπώλειαν αύτην όταν την παρετήρησεν, ώρησε κατά δύο βωσσιών ταγματών, έκυρίευσεν παρ' αύτών δύο σημαίας άς προσφέρει εύλαβώς προς τόν αυτοκράτορα, έλπίζον ότι ή Αύτου Μεγαλειότης θα τώ αποδώση έτερον άετόν προς ανταλλαγήν. Ο Ναπολέων διάταξε να δοκιμασθώσιν οι στρατιώται ότι ούδείς αύτών παρετήρησε την άπώλειαν του άετού των και ότι εάν την παρετήρουν ήθειον άπαντες θυσίαση την ζωή των, όπως τόν αναλάβωσι: «δίδτι ο άπολέσας τόν άετόν του στρατιώτης άπώλεσε τό πών», προσέθηκεν ο αυτοκράτωρ. «Τό όμνύομεν, άνέκραζεν άπαν τό σύνταγμα και όμνύομεν επίσης να υπερασπισθώμεν τόν άετόν έν θα μάς δώσατε μετά της αύτης άνδρείας μήθ' ής έκυριεύσαμεν τάς δύο ταύτας βωσσιάζ σημαίας.» «Έν τοιαύτη περιπτώσει, λέγει ο αυτοκράτωρ θα σας αποδώσω τόν άετόν σας.»

(Έκ του Γαλλικού).

N. K. ΓΟΥΛΙΜΗΣ
Λογιστής του Πανεπιστημίου.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ
ΤΟΥ ΑΛΦΡΕΔΟΥ ΜΥΣΣΕ

Ο πρώτος έρωσ του Αλφρέδου Μυσσε χρονολογείται από του 1814 έρωσ παιδικός μόν αλλά βαθύτατος, καιτοι μεταβλήθη εις φιλικήν πολύν καιρόν πρό της ηλικίας των άληθών έρώτων. Ο ποιητής δέν ήτο ακόμη τετραετής, ότε είδε παρά τή μητρί του νεάνιδα, ήν δέν έγνωρίζεν. Ηρχετο αυτη εκ Λιέγης, άνηκούσης τότε εις την Γαλλίαν, και διηγείτο τάς περιπετείας της επιδρομής του ξενικού στρατού, και τόν άντίκτυπον έν ήσθάνθησαν έν Λιέγη, ένθα ο πατήρ της ήτο δικαστής της αυτοκρατορίας. Η διήγησις ήτο λιαν συγκινητική, ή δέ διηγουμένη εξέφραζετο μετά πολλής χάριτος. Τό παιδίον εξεπλάγη, εκ δε του ανακλιντρού, ένθα εκάθητο έν μέσω των άθυρμάτων του, ήκροάσθη μετά μεγάλης προσοχής, άχρι τέλους, είτα έγερθέν επήλπισσε και ήρώτησε τό όνομα της νεάνιδος:

— Είναι, είπον αύτώ, εξαδέλφη σου, και όνομάζεται Κλαιλία.
— Α! είναι ιδική μου, άνέκραξε τό παιδίον. Την λαμβάνω λοιπόν και δέν την άφίνω πλέον.
Και πράγματι, καθισαν πλησίον της, την ήνάγκασε να διηγηθί αύτώ, πλην της ιστορίας εκ της εισβολής πολέμου και της εις την Γαλλίαν επανόδου, πλείστους άλλους μύθους,

ους εκείνη έπενόει προς χάριν του μετά θελκτικώς γονιμότητος.

Ο Αλφρέδος δέν ήδύνετο να ζήση εκτοτε άνευ της εξαδέλφης του Κλαιλίας. Μόλις έβλεπεν αύτην εισερχομένην εις την οικίαν, την ώδήγει εις τινα γωνίαν, λέγων αύτῃ: «Και είπετε τί; . . .» Τούτο ήτο τό σύνθημα των διηγήσεων, άτινες δέν έτελείωνον πλέον και άς ούδέποτε έβαρύνετο. Επί τέλους, έζήτησε την εξαδέλφην του εις γάμον, σπουδαιότερον ή όσον ήδύνετο να υποθέσασι. Και επειδή προσπειθήσαν ότι συγκατετίθεντο εις τόν γάμον τουτον, άπήτησε παρ' αύτών την ύπόσχεσιν ότι θα μετέβαινον μαζί εις του έφημερίου, μόλις αύτός ήθελε φθάση εις ήλικίαν. Της ύποσχέσεως δε ταύτης δοθείσης, έπίστευσε μέ τά σωστά του ότι ήτο σύζυγός της. «Ότε δέ ή Κλαιλία έδέησε ν' αναχωρήση μετά των γονίων της εις την έπαρχίαν, βαθέως ήσθάνθη ο μικρός Αλφρέδος τόν χωρισμόν, άφθονα χύσας δάκρυα. Τότε δέ και οι οικείοι αύτου ένόησαν ότι ή κλίσις εκείνη του παιδός είχεν όλα τα χαρακτηριστικά βικίου πάθους.

«Μή με λησμονήσης! έλεγεν αύτώ ή εξαδέλφη του άναχωρούσα.

— Να σε λησμονήσω! άπήντα τό παιδίον. Και δέν ήξεύρεις λοιπόν ότι τό όνομά σου είναι χαραγμένον εις την καρδίαν μου με μαχαίρι! «Όπως δέ δύναται ταχέως να γράφη εις την σύζυγόν του, ήσυχολήθη μετ' άπιστεύτου ζήσεως εις την γραφήν και την άνάγνωσιν.

Ότε ή νέα εξαδέλφη έλαβεν άλλον σύζυγον, ήλικίας ώριμοτέρας, ως εικόσ, ήναγκάσθησαν να τηρήσωσι τούτο μυστικόν από τον Αλφρέδον και να είδοποιήσωσι περί τούτου πάντας τους γνωρίμους των. Ημέραν τινά εις τούτων λησμονήσας τή σύστασιν, ήρξατο να όμιλή περί της κυρίας Μουλέν—τούτό ήτο τό νέον όνομα της Κλαιλίας.— Ο παίς ώρησεν εις τό μίσην των συνομιλούντων και είπε:

«Περί τίνος όμιλείτε; Πού είναι ή κυρία Μουλέν;

— Αυτή είναι! άπήνησαν δείξαντες νεαράν γυναίκα, άγνωστον αύτώ, ήτις εύρέθη εκεί λιαν καταλλήλως.

Ο παίς παρετήρησε την άγνωστον μετά προσοχής, είτα επανήλθεν εις τά άθύρματά του. Μετά τινας ήμέρας ο νέος εξαδέλφος Μουλέν ήλθεν εις την οικίαν.

«Είδον την σύζυγόν σας, είπεν αύτώ ο Αλφρέδος. Δέν είναι άσχημη άλλ' αγαπώ καλλίτερον την ιδικήν μου.

Τό μυστικόν ούτως έτηρήθη επί πολλά έτη. Επί τέλους, ότε οι σπουδαίαι άσχολίαι της εκπαιδεύσεώς του και οι μερίμναι του σχολείου μετέβαλον τόν ρούν των ιδεών αύτου, ο Αλφρέ-

δος έμαθεν ότι ή εξαδέλφη του δέν ήδυνήθη να περιμείνη όπως τόν νυμφευθί. Μετά την πρώτην άλγεινήν έντύπωσιν, ήν έποίησεν αύτώ ή άποκαλύψις αύτη, ήρώτησε τρέμων αν ήτο δυνατόν ή Κλαιλία να τόν περιπαίξη. «Ότε δέ τώ είπον ότι εξηκολουθεί να τόν αγαπά ως μικρότερον άδελφόν της, ήσύχασεν. Σκεφθείς δ' επί μικρόν, άπήνησε: «Έστω, άκούμαι και εις τούτο.» ώσανεί ήδύνετο να έννοήση την μεταξύ συζύγου και αδελφής διαφοράν.

Η κυρία Μουλέν μετά του συζύγου αύτης και των τέκνων, κατοικούν έν Clermont - en Beauvoisis, διετέλει δε ούσα εις στενάς σχέσεις μετά της οικογενείας του ποιητού, και τούτο ού μόνον διά τήν συγγένειαν, αλλά και ένεκα ταυτότητος συμφερόντων. Αίφνης, τώ 1836, επήλθε μεταξύ αύτών διάστασις, ένεκα υποθέσεών τινων. Προέβησαν εις δριμείας άντεγκλήσεις, και έφθασαν μέχρι δικαστηρίων. Ο Αλφρέδος πληροφορηθείς ταύτα άνέρχεται εις τό λεωφορείον και μεταβαίνει εις Κλερμόντ. Είςέρχεται εις την οικίαν της εξαδέλφης του χωρίς ν' άναγγελθί. Αμφότεροι ήρχισαν να κλαιούν ένηγκαλισθησαν, και ή δίκη έλησμονήθη. Εκτοτε οι μεταξύ των δύο οικογενειών σχέσεις δέν έταράχθησαν πλέον. Ο Αλφρέδος είχε μεγάλην πεποίθησιν εις την καλαισθησίαν και την κρίσιν της εξαδέλφης του Κλαιλίας: αυτη μετέβη εις Παρισίους τώ 1852, όπως παρευρεθί εις την έν τή ακαδημία ύποδοχήν του. Την δε τελευταίαν φοράν, και' ήν είδον άλλήλους, έλεγεν αύτῃ: «Όταν εκδοθώσι τά έργα μου εις μέγα σχήμα και καλόν χάρτην, θα σοι προσφέρω έν άντίτυπον δεδεμένον διά λευκής περιγαμνηής μετά χρυσής γραμμής, ως έχέγγυον της ένουσης ήμάς φιλικίας.»

Ταύτα κατ' τόν άδελφόν του ποιητού Παύλον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ

Έπο γαλανό μας πέλαγος τό νησοστολισμένο βαθεία βαθεία ένα σπαθί αστράφτει μαγευμένο. Δόξα και Νίκη τόχουνε μαζί σφυροκοπήση, από ήρώων άρματα τό έχουν συκαλλήση. Είνε βαρύ, ασήκωτο ή δόξα τό βαραινεί. Κάθε πετράδι 'ετή λαβή την διαμαντοδεμένη είν' ήρωος θαλασσινού άθάνατο άστέρι, είν' έν' από τά ένδοξα των θαλασσών μας μέρη. Τό ναυορίζαι μουσική κρυφή 'ετα καταχθόνια, και έρχεται άπ' τά παλιν ήρωικά μας χρόνια. Μέσα σε δειρα χρυσά κοιμάται και προσμένει πότε θα νοιώση 'ετή λαβή παλάμη άντριωμένη. «Αν πείσης και τό πάρηξ έν' άπ' τά ύγρά σποτάδια, κορώννα θα σοι γίνουνη 'ετιμητα πετράδια. Από τά μνήματα βοή χαράς θ' άντιπαλήση, κ' ή θάλασσά μας ναύαρχο δένα σε χαιρετήση. Έμπρός εις τους άκεανούς είνε αυτή λεκάνη, μά ή δόξα της άκεανούς να ξεγαίληση φθάνει.

Κάθε νησί και βράχος της και κύμ' άργυρωμένο και κάθε περιγάλι της είνε στεφανωμένο. Άγίασμα ή άγνη της, θυμίαμα τ' άγέρι, που ψάλλουδιά άπ' τόν ναόν του παρελθόντος φέρε. Είνε της νίκης τό κλειδί, του μέλλοντος ή πόλη' από αυτην ο ήλιος της δόξης θ' άνατείλη. «Ότι ώραίον έχομεν και ό,τι δοξασμένο, έμπιστευόμεθα εις σε, παιδί αγαπημένο. Άγάπησε τά παλαιά με δλη την καρδιά σου, οι πόθοι μας, τά όνειρα άς γίνουνη όνειρά σου! Πηγάζει άπ' τους κόλπους των ούράνια εύλογία, πηγάζει ένουσιασμός και δύναμις άγία, Που πότισεν ένα καιρό πικρό, σκοτεινιασμένο τό δένδρο της έλευθερίας που ήταν μαρμαμένο, κ' εκείνο άνδοβόλησε κ' επέταξε κλωνάρια κ' έσκέπασε της 'λευθερίας γενναία καλλιχάρια. Αυτό, αυτό τό βήπτισμα 'ετή νιότη σου να δώσης, κάθε σου σκέψη με φωτιά και σίδερο να ζωήση, καθώς εις βασιλόπουλο να σκέπτεται ταιριάζει, που ή πατρίς του εις καιροσ άνεμοζάλης κράζει. Τ' άνθη που θα στολίζουνη τή νιότη σου όψι, από ήρώων στέφανα τό χέρι σου άε κόψη. Αυτά να έχης πάντοτε στολισματά σου μόνα, και μόνη έρωμένη σου της δόξης την εικόνα.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΛΙΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Κατά τινά νεωτάτην άπαρίθμησιν ο δλικός αριθμός των έν ταίς Ηνωμέναις πολιτείαις της Αμερικής βιούντων Ινδιών άνέρχεται νυν εις 247,671. Τούτων 82,000 δέχονται να εκπολιτισθώσιν, οι δε λοιποί διάγουσι τόν συνήθη νομαδικόν βίον των άγρίων. Η Αμερικανική κυβέρνησις συντηρεί 15 σχολεία προς εκπαίδευσιν των Ινδιών, έξ ών 33 χιλιάδες περίπου αναγινώσκουσι την άγγλικήν.

— Έν τώ Πανεπιστημίω των Βρυξελλών κατά τό λήγον ακαδημαϊκόν έτος ήσαν έγγεγραμμένοι έν τώ καταλόγω των φοιτητών είκοσι και μία κόραι. Τούτων 7 μόν έσπούδαζον φυσικας επιστήμας, 3 Ιατρικήν, 10 φαρμακευτικήν και μία φιλοσοφίαν. Αρ' ότου τά βελγικά δικαστήρια άπεφάσισαν να μη δέχωνται γυναίκας δικηγόρους πάσαι οι σπουδάουσαι νομικά διέκοψαν τά σπουδάς των.

— Ο έσχάτως άποθανών Γερμανός ποιητής Χάμερλιγη, ο γνωστός εις τό ελληνικόν δημόσιον εκ της ύπό του κ. Λυσάνδρου Χατζηκώστα φιλοπονηθείσης μεταφράσεως του μυθιστορημάτος του Ασπασίας, κατέλιπε πολλά άνέκδοτα έργα, οίον λυρικά ποιήματα, ήμερολόγια, επιφυλλίδας, έπιστολάς κλπ. και μέγα φιλοσοφικόν σύγγραμμα, εις ού την σύνταξιν από εικουσιτίας ήσυχολείτο.

— Παρασκευάζεται έν Μόσχα ογδόη έκδοσις άπάντων των έργων του Αέοντος Τολστόι. Της έκδόσεως ταύτης τόμοι τινές θα τυπωθώσιν εις 15 χιλ. άντίτυπων, οι δε περιέχοντες τά μυθιστορηματα «Πόλεμος και ειρήνη» και «Αννα Καρενίνα» εις 30 χιλ.

— Αμερικανίς τις Ιεραπόστολος έν Κορέα, όνόματι Heron, καταδικάσθη εις θάνατον, ως προσηλυτίσασα Κορεάτας τινάς εις τόν Χριστιανισμόν.

— Τό έν Νυρεμβέργη Γερμανικόν μουσειον ήγό-

ρασε την πλουσιωτάτην συλλογήν δπλων του αυστριακού πρίγκηπος Σουλκόβσκι αντί 250,000 δρ.

—Ο τάχιστα σιδηροδρομικός σιρμός της Άγγλιας είναι ο άρτίως οργανωθείς από Λονδίνου εις Έδιμβούργον και Άδερδην, διανύων έντός 12 ώρων και 50 λεπτών απόστασιν 540 άγγλικών μιλίων.

—Απέθανεν έν Φλωρεντία ο Ιταλός ιστοριογράφος και πολιτευτής Μιχαήλ Άμάρι, άγων τό 83 έτος της ηλικίας. Έν Παρισίοις δ' ο γχημικός Ιππόλυτος Λεπλαί (Lerlay), έν ηλικία 76 έτών, γνωστότατος καταστάς ιδίως διά τας περί παραγωγής ζαχαρώς και οίνοπνεύματος έργασίας του.

—Αρθρωτάτην ήν ή έφειται ή έν τη Κασπία θαλάσση άλιεία των ιχθύων, εξ ών εξάγουσι τό χαδιαρέν' τούτου δ' ένεκα επήλθε και απότομος ύποτίμησις του χαδιαρίου κατά 25 τοίς εκατόν.

—Έν τη μεγάλη έκθέσει των κυνών τη γενομένη έσχάτως έν Παρισίοις εις κών κυνηγετικός έπωλήθη αντί 3000 φράγκων.

—Η κατά της καταχρήσεως των οίνοπνευματωδών ποτών συσταθείσα έπιτροπή έν Γερμανία θέλει συνεδράσθι τη 6 Σεπτεμβρίου. Αντικείμενα των συνεδριάσεων αυτών έσοντι ή θερμεία των οίνοποτών, ή νομοθεσία του έμπορίου των οίνοπνευμάτων και ή πνευματοποσία των γυναικών.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΑΝΘΡΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Ούχι πρό πολλού χρόνου τό πρωσικόν ύπουργείον εξέδωκεν έγκύκλιον, δι' ής καταδείκνυε την δυσχέρειαν της άποκαταστάσεως των νέων ιατρών, ένεκα της μεγάλης πληθούς των έν τη Γερμανική αυτοκρατορία έξασκούντων τό επάγγελμα τούτο, πληθός κατά πολύ υπερχινούσης τας πραγματικάς ανάγκας του τόπου. Φαίνεται δ' ότι ή δυσαναλογία αυτή της προσφοράς και της ζήτησεως, ένα μεταχειρισθώμεν τον καθιερωμένον όρον της πολιτικής οικονομίας εφαρμολζόμενον και έν τη περιστάσει ταύτη, δέν περιορίζεται εις μόνους τούς ιατρούς, άλλ' εκτείνεται και εις τούς άλλους επιστήμονας. Έν μιᾷ εικοσαετία ο αριθμός των φοιτητών των Γερμανικών πανεπιστημίων έδιπλασιάσθη. Τῷ 1869 ήσαν έγγεγραμμένοι έν τοίς Πανεπιστημίοις και ταίς άλλαις ανωτέραις σχολαίς της Γερμανίας (Πολυτεχνείοις, δασονομικαίς, μεταλλουργικαίς, γεωπονικαίς, κτηνιατρικαίς σχολαίς) φοιτηταί 17,631, κατά δέ τό λήξαν ακαδημαϊκόν έτος ο αριθμός αυτών άνήλθεν εις 34,118. Κατά ταύτα δ' ή αναλογία των φοιτητών προς τον πληθυσμόν του Γερμανικού κράτους είχεν βίτω τῷ 1869 ανελόγει εις φοιτητής επί 2297 κατοίκων, τῷ 1875 εις επί 1828 και τῷ 1888 εις επί 1409. Υπολογίζουσι τινες ότι ο κωνικός και ανάλογος αριθμός, ο μη υπερβάλλον τας ανάγκας του τόπου είναι ο του 1875 οτε οι φοιτηταί συνεποσούντο εις 23,261. Οθεν νυν φοιτῶσιν εις τά Πανεπιστήμια 11,000 περίπου πλείονες των όσων είναι ανάγκη, οτινες μετά πολλής δυσκολίας θα εθρωςι πόρον ζωής όταν εισέλθωσιν εις τον πρακτικόν βίον.

Ο ΣΥΡΜΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Ούχι πρό πολλού χρόνου αι άριστοκρατίδες δεσποιναι των Ιαπωνικών πόλεων και αι εύπορώταται των κυριών της μέτης τάξεως, παρασυρόμεναι εκ του κατέχοντος την Ιαπωνίαν έργασμοῦ προς εισαγωγήν του ευρωπαϊκού πολιτισμού και όλων των παρακολουθημάτων του, μετέβαλαν την ένδυμασίαν των, παραδεχθείσαι τούς ευρωπαϊκούς συρμούς. Άλλ' επ' έσχάτων ήρχισε μαραινόμενος ο ζήλος των υπέρ των τοιούτων μεταμπίσεων, και φθείρονται υπό σκωρίας αι βελόναι των έργατηρίων των ευρωπαϊκων συρμών, άτινα έσπευσαν να ιδρύσωσιν έν τη πρωτεύουση της Ιαπωνίας Γαλλίδες μοδίσται. Η ζημία δέν είναι μεγάλη, διότι ως μαρτυροῦσιν οι ιδόντες, οὐδέν έν τῷ κόσμῳ υπήρχεν αποτροπαιότερον θέχημα Ιαπωνίδος ένδεδυμένης κατά τον τελευταίον ευρωπαϊκόν συρμόν, οὐδ' ήδύνχτο τις να φαντασθῆ οικτροτέραν παραμόρφωσιν της γυναικός.

Η ΛΥΣΣΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Η έτήσιος έκθεσις του κτηνιάτρου του Διευθυντού της υγειονομικής ύπηρεσίας έν Παρισίοις βεβαίωσεν κατά έτη προϊούσαν αύξήσιν της λύσεως παρά τοίς κυσίν. Κατά την έκθεσιν αυτού 182 κρούσματα λύσεως συνέβησαν τῷ 1883, 301 τῷ 1884, 518 τῷ 1885, 604 τῷ 1886, 614 τῷ 1887, 863 τῷ 1888.

Η πρόδοξ αυτη είναι τοσοῦτον μεγάλη ώστε καταντᾷ άπιστευτος. Και έν θεωρηθῆ δέ έσφαλιμένη κατά τι ή άπογραφή αυτη, ούχ' ήττον ή πρόδοξ είναι καταφανής' ένεκα ταύτης πολλοί προέβησαν μέχρι του να προτείνωσι την εξολόθρευσιν του κυνικού γένους' τό δέ υγειονομικόν συμβούλιον του νομαῦ του Σηκουάνα προέτεινε αυστηρότατα μέτρα κατά των άδεσπότων κυνών τά όποια δέν ισχύουσι να καταπαύωσιν την άνησυχίαν των Παρισίων.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Ο λαβύρινθος.

Λύσις. Η παχυτέρα των λοιπων γραμμῶν δεικνυει τον δρόμον, από τον όποιον έπέραςε τό αυγόν διά να γείνη γαλλόπουλον και βαθυμηδόν τέλειος γάλλος και επί τέλους να ψηθῆ.